

ג'ת"ק לו, שנת ה'תשע"ט
כסלו

דעת תורה בנושאי ארץ הקודש ת"ו
דרישת ציון על טהרת הקודש

תהלת ציון

תוכן הענינים

- ב האדמו"ר רבי ישראל מרוז'ין זי"ע
ג דבר העורך
ד הגאון הצדיק רבי לייב מינצברג זצ"ל
ה 'על הנסים' - בזמן הזה
ו עיונים בדרכי העבודה
ז בענין הספר 'זיואל משה'
ח עת לדבר
ט 'עצמאות מדינית' בעיני חכמינו
יב בא להזכיר את השם, זוקף!

האדמו"ר רבי ישראל מרוז'ין זי"ע

ישראל, עד שיגרשו את היהודים מכל ארצות הגולה ותפוצותיהם לארץ ישראל. ובאמת יהיה לנו בזיון גדול, שלאחר גלות ארוכה של אלפים שנה, תהיה גאולתנו באופן כזה. אבל האם לא גירש אותנו פרעה מלך מצרים? והכתוב אומר בפירושו כי גורשו מארץ מצרים. אבל יהיה מה שיהיה ובאיזה אופן שיהיה, ובלבד שה' יציל אותנו מיד הגויים ויחזיר אותנו לאה"ק. והשאר ימלא אח"כ הקב"ה ממילא.

ואח"כ הוסיף: אני אומר: הם רוצים דווקא גאולה ניסית. אך איני אוהו בכלל ממופתים. שבעה ימים רצופים סירב משה רבינו למלא שליחותו של מקום ישראל ממצרים, משום שהגאולה היא היתה עתידה להיעשות ע"י ניסים ונפלאות שלא כדרך הטבע, ומשה רצה שהגאולה תהיה בדרך הטבע.

בליל ב' פסח של שנת תר"י בסדר שני פתח ואמר: הא לחמא עניא, לחם עני הוא הלחם אשר אנו אוכלים בגלות. כי כל זמן שאין אנו זוכים לקומם את הבית הגדול, הרי אנו רק בבחינת אורחים היושבים על שולחנם של אחרים. וההרחבה הגדולה ביותר אינה אלא לגבינו "הא לחמא עניא". "השתא עבדי", אפילו אנשי השררה מזרע ישראל הם בבחינת עבדים בגלות, ונשמות הגדולים מישראל משועבדות לאחרים. רק בארצנו הקדושה תחת מלכות ישראל נהיה בבחינת "בני חורין". אך מה עושים אנחנו כדי להיות בני חורין?

הם רוצים דווקא גאולה ניסית. אך איני אוהו בכלל ממופתים. שבעה ימים רצופים סירב משה רבינו למלא שליחותו של מקום לגאול את ישראל ממצרים, משום שהגאולה היא היתה עתידה להיעשות ע"י ניסים ונפלאות שלא כדרך הטבע, ומשה רצה שהגאולה תהיה בדרך הטבע

ובאשר הגיע לאמירת "והיא שעמדה" אמר יותר משישים פעמים: והיא שעמדה לאבותינו. ובכל פעם נשתנו פניו, ואמר: אני אומר, יבוא זמן שכל האומות אפילו הטובות שבהן יהפכו לשונאי

נאמר ע"י אדמו"ר מזיכוש וזכתצי הסידים. מועתק בספר "עירן קדישן" שכולא ע"י חסדי רח"ו

יו"ר ע"י אגודת קדושת ציון דרישת ציון על טהרת הקודש

שאלות בכל ענין, להצטרפות לקבוצת השליחה, ולכל ענין אחר, ניתן לפנות אלינו בדרכים הבאות:

דבר העורך הרב יהודה אפשטיין

"כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסוכב גבר" אמר הנביא ירמיהו (65: 6) באותה נבואה ידועה המתארת את שיבת ישראל לארצו, הנבואה אשר את תחילתה אנחנו קוראים בהפטרות היום השני של ראש השנה. עם ישראל מתעורר מעצמו להדבק בבוראו, משום שהוא מבין שבלא זאת הוא אבוד. אף בהעדר הקשר הישיר הנובע ממנו אלינו, אנחנו ממשיכים לדבוק בו ומראים לעולם כולו, כי כוחה של האמונה גדול מכל צבאות האויב. חנה ושבעת בניה, עם שאר מקדשי ה' שבאותו הדור, הפיחו רוח חיים בעם שעמד על סף כליה ורוחנית. אותה רוח חיים של התעוררות מלמטה, מתוך החושך, בלא האור הנבואי - היא שעמדה ביסוד האור הנצחי שזכינו לו מאז ועד היום, והיא אשר בסופו של דבר תשיב לנו את הנבואה ואת השראת השכינה כפי שזכינו בימי קדם.

הרב מנשה בן-יוסף מלמד אותנו במאמרו על מידת הבטחון וגדרה כיצד באה לידי ביטוי אותה התעוררות, אותה אמונה חושית, המגיעה תהליכים בקרב האומה ומביאה נצחונות אדירים. מתוך המקרא ומתוך דברי ימי החשמונאים אנו רואים כיצד הבטחון בה' הוא היסוד להתנהלות האומה בזירה המדינית, ואגב כך אנו למדים על מהותה של מידת הבטחון והיחס בינה לבין ההשתדלות הטבעית.

הרב יצחק מרגליות אף הוא מעמיד אותנו על חשיבות מידת הבטחון ועוז רוחם של החשמונאים כדגם שלאורו עלינו ללכת. במאמרו על עצמאות מדינית בעיני חז"ל הוא מבונן אותנו בינה, כיצד ראו רבותינו את סוגיית העצמאות, אילו גורמים

ימי החנוכה הממששים ובאים מעניקים לנו הזדמנות להתעורר מתרדמת החורף האופפת אותנו ולהתחבר לרוח הגבורה ומסירות הנפש אשר עמדה ביסוד הנסים והנפלאות שראינו בימים ההם בזמן הזה. היו אלו ימים של חושך ואפלה, תרבות יוון השתלטה על ארץ הקודש ואיימה בתוך שנים ספורות למחוק כל זכר למהות האמתית של עם ישראל כעם שבא בברית עם ה'. הכהונה הגדולה כבר נכבשה על-ידע המתיוונים, בני החינוך היו בידיהם, לימוד התורה הפך למסוכן ולא היה נראה שיש אור בקצה המנהרה. כאשר קם מתתיהו והכריז "מי לה' אלי", נתפס הדבר כאקט של יאוש, לא כפעולה מחושבת שתכליתה השבת השלטון היהודי על הארץ. אולם החשמונאים השכילו להבין, כי לא החיים עצמם הם הערך העליון, אלא יש להם תכלית, אשר אם היא מתקיימת, מוטב, ואם לאו - המוות טוב מהם! דווקא הנכונות לוותר על החיים - היא אשר צוותה את החיים לדורות הבאים, היא אשר הציגה את עמנו מכליון והיא אשר הפיחה רוח בנשמת האומה, רוח המנשבת הלאה לדורות הבאים, עד ימינו אנו

הנכונות לוותר על החיים - היא אשר צוותה את החיים לדורות הבאים, היא אשר הצילה את עמנו מכליון והיא אשר הפיחה רוח בנשמת האומה, רוח המנשבת הלאה לדורות הבאים, עד ימינו אנו. אותה רוח הייתה גם המנוע מאחורי כל ההתפתחות האדירה שחלה החל מאותו הזמן בתורה שבעל-פה, אחר שנטלה מאתנו הנבואה בתחילת ימי בית שני. היה זה יותר מסמלי, שבדיק בשיאו של החורף, כשנראה שהחושך גובר על האור, כשכבחה אור הנבואה המבטאת את הקשר הישיר עם ה' - חצבה לה האומה מחילה חדשה, דרכה ניתן להתחבר לבורא עולם.

רבים מאתנו מתאמצים רבות בעבורו מבלי להיות מודעים למעלה העצומה שיש בכך.

הרב אליהו ברים ממשיך גם בחודש זה להדריך את הרוצה לעלות במסילה העולה בית א', כאשר בדרך הוא מסלק מכשולים שונים בדמות הבנות מוטעות, מוסכמות לא נכונות שנשתרשו והרגלי חשיבה שלא עברו את מבחן המצרף הלוגי הטהור. אחר ההתגברות על אותם מכשולים, זוכה העובד את ה' להכיר את עצמו, ואת תפקידו, את האתגרים העומדים בפניו ואת דרך העבודה המוטלת עליו, וחשוב מכך – הוא מבין שזו הדרך הנכונה והטובה ביותר בעבורו, שכן כך רצה ה'.

הרב חיים והב משלים החודש את סדרת המאמרים על צווים ויעודים. הפעם הוא מבאר בצורה יסודית את חשיבותו של שלטון יהודי, את האבסורד שבהבנה, לפיה שלטון כזה הוא דבר אסור, וכן את הכשל הלוגי של מי שסבור, כי פעילות 'משיחית' המקרבת את ביאת המשיח מהווה כפירה בעיקר האמונה, לפיו אותו משיח בוא יבוא ביום מן הימים.

החודש נזקקנו במדרו דעת ציון' לבחירות המוניציפליות שהיו כאן, על-אף סלידתנו הטבעית מעיסוק בקטנות. אולם דווקא אותה קטנות שקנתה שביחה בלב רבים מיושבי ספסלי בית המדרש היא שהכריחה אותנו להתייחס לתופעה בכללותה, ובמאמר מאת כותב השורות נעשה ניסיון לעשות סדר בסולם העדיפויות של הציבוריות החרדית, וזאת מתוך אותה השקפה ידועה של אגודת 'קדושת ציון', אותה אנו שואפים להנחיל לכלל הציבור, והיא הפיכת התורה לספר המנחה את כל תחומי החיים של הכלל והפרט.

תקוותנו שהמאמרים בעלון זה יפихו רוח חיים בקוראים החשובים ושנזכה לטעום ולו משהו מאותה רוח גבורה של החשמונאים, להם אנו חייבים את חיינו בגוף וברוח.

חודש טוב וחנוכה שמח,
העורך

החשיבו יותר ואלו פחות, ומה מחובתנו לעשות כיום על-מנת לזכות לעצמאות אמיתית של עם ה' בארצו. אגב הדברים אנו זוכים גם לידיעות חשובות מוזמן מלחמות החשמונאים שאינן תמיד מוכרות לקהל הרחב.

מבט מזווית נוספת על ימי החנוכה אנו מקבלים מהרב אבא שלמה גולדברג, אשר מנתח את החסרון שהיה באותה תשועה לאור דברי הרמב"ן ולומד את הלקחים המתבקשים לימינו אנו, בהם אנו מצפים לתשועה שלמה ומלאה עם כינון מלכות בית דוד.

ב'דעת תורה' מאת רבי ישראל מרוזין אנו רואים שוב את אותו עיקרון של התעוררות מלמטה, של גאולה בדרך הטבע ושל חובתנו להשתדל ולעשות כל שביכולתנו על-מנת שהקב"ה יעשה את שלו. דבריו שנאמרו לפני מעל 150 שנה נראים כמעין נבואה למה שהתרחש כאן בסופו של דבר כעבור שנים לא רבות.

בחודש זה הושברנו שבר גדול בהלקח מאתנו אחד מיחידי הסגולה שבדור, הגאון הצדיק רבי לייב מינצברג, ענק המחשבה ומגדולי המעיינים במקרא ובתורה שבעל-פה. זכור, זכינו לפני שלוש שנים להכנס למעונו ולהסתופף בצלו, לשמוע את אמריו הנעימים בדבר הזכות העצומה שזכה לה

דורנו, לראות בפריחת הארץ בגשמיות וברוחניות. לתועלת הרבים אשר לא ראו את הדברים לפני שלוש שנים, עת נכנסנו למעונו, אנו מביאים אותם שוב במלואם, ויהיו הם לזכרון לאותו ענק הרוח, שקשה למצוא כדמותו בימינו.

הרב שמואל קרלינסקי בלשונו הציורית מעמיד אותנו על החביבות הרבה שיש לקניית בית בארץ-ישראל, ועד כמה עלינו לייקר נושא חשוב זה, אשר רבים מאתנו מתאמצים רבות בעבורו מבלי להיות מודעים למעלה העצומה שיש בכך.

הרב שמואל קרלינסקי בלשונו הציורית מעמיד אותנו על החביבות הרבה שיש לקניית בית בארץ-ישראל, ועד כמה עלינו לייקר נושא חשוב זה, אשר

מבצע "שרי המאה" של אגודת "קדושת ציון"

קוראים יקרים! מזה שלוש שנים שאגודת "קדושת ציון" עושה כמיטב יכולתה להביא את המסר שכה יקר לכולנו לידיעתו של כלל הציבור. הדבר דורש מאתנו מאמץ רב, ממוך רב וסייעתא דשמיא גדולה.

כידוע לכל, ישנה גם תופעה בשולי המחנה, של כאלו אשר אין ביכולתם להתמודד ברמה התורנית וההלכתית ועל-כן הם עושים ככל יכולתם להעלים את העלוניים מבתי הכנסת והישיבות.

תופעה זו מחייבת אותנו לפעול ביתר חכמה במערך ההפצה על-מנת לסכל את מזימתם של אלו. אחר שנסינו שיטות שונות לחלוקה, אשר היו כרוכות בהשקעה רבה, הן פיזית והן ממונית, הגענו למסקנה, ולפיה הדרך הטובה ביותר להפצת העלון היא כאשר אתם - הקוראים הנאמנים והמאמינים בדרך של העלון - תטלו חלק ממשי בהפצת העלון. כך, כנראה, רצונו של בורא עולם, שמלאכה נכבדה זו תוטל על כלל הציבור ולא על-ידי איש מקצוע זה או אחר.

במסגרת זו, ככוונתנו למנות "שרי מאה" - אנשים האחראים על הפצת מאה עלונים בעשרה בתי כנסת בממוצע. כל שר מאה יקבל מידינו את העלוניים לביתו, והוא יהיה האחראי להפצתו באזור מגוריו בצורה הטובה והיעילה ביותר לפי הבנתו והכרתו את המקום בו הוא מחלק.

אחר שזכינו להכיר את התומכים הרבים ברחבי הארץ, בטוחנו, שיהיו רבים מאד אשר ירצו ליטול חלק במאמץ. שימו לב - מדובר בדבר שאינו מעל ליכולתו של אדם רגיל - להפיץ בעשרה בתי-כנסת אחת לחודש.

מי שכמות זו קשה עליו, או שאין כל-כך הרבה בתי כנסת וישיבות באזור מגוריו, יכול לקחת גם סכום קטן יותר, ומי שנדבחה רוחו ומקום מגוריו התברך במקומות תפילה רבים - יכול אף לקחת יותר. כל שצריך לעשות הוא ליצור קשר אתנו, ולומר באיזה מקום ובאילו בתי כנסת או ישיבות ככוונתכם לחלק. כמובן, שבישיבות עצמן מוטב שיהיה רכז מתוך בני הישיבה. אלו אשר עד כה היו מקבלים כמויות לחלק ימשיכו לקבל כסדרן.

בשמחה רבה עלינו להודיע, כי גם בחודש האחרון הצטרפו רבים למבצע ונרתמו למאמץ החלוקה, דבר שהקל עלינו עד מאד ואפשר הפצה איכותית יותר. אנו זקוקים עדיין לאנשים נוספים בערים השונות, וביתר שאת - לבחורים בישיבות הקדושות, אשר יפיצו בקרב חבריהם ובאזורים הסמוכים לישיבה.

על-מנת להרשם למבצע ובכל ענייני ההפצה

ניתן להתקשר למספר 052-7137627

או לשלוח הודעה בכתובת המייל

hagai3297@gmail.com

בברכה ובתודה, מחלקת ההפצה,

אגודת "קדושת ציון"

הגאון הצדיק רבי לייב מינצברג זצ"ל ראש 'קהל עדת ירושלים' ומח"ס בן מלך

מה שכתוב ודאי יהיה, ודבר אחד מדברין אחר לא ישוב ריקם. ידענו שלפני הגאולה צריך להיות בארץ ישראל, וצריך להיות ונאספו כל הגוים על ירושלים למלחמה, וזה אלפיים שנה לא היה, היינו בגלות, וכל הזמנים שנחשו, חשבו שזה ילך מהר, תוך זמן קצר יבוא כל עם ישראל בארץ ישראל, ונאספו כל הגוים על ירושלים למלחמה, אבל היום מתברר שלא כך תכנן הקב"ה.

כתוב במדרש "שאלה כנסת ישראל לקב"ה מתי אנו נגאלין? אמר להם הקב"ה לכשתרדו לדיוטא התחתונה. אחר כן אתם נגאלין"[*]. בתחילה חשבו שחורבן בית שני זה הדיוטא התחתונה, אח"כ חשבו שחורבן ביתר בזמן בר כוכבא כשנגדעה קרן ישראל זו הדיוטא התחתונה, עבר זמן

וכבר הלב התחיל לחשוש שמחכה לנו יותר דיוטא התחתונה, אבל בכל זאת ציפו שמא יהיה 'אחישנה', אבל... אח"כ היו כל אלפים שנות הגלות המרים, מסעי הצלב, גרוש ספרד, גזירת ת"ח, פוגרומים, כל פעם חשבו עכשיו שזו הדיוטא התחתונה ביותר, ולא יכלו לתאר שיכולה להיות דיוטא יותר תחתונה, בשואה ראו שיכולה להיות דיוטא תחתונה אשר כבר לא

לפני שלוש שנים זכינו בעזרת השי"ת בימי החנוכה להכנס למעונו של הגאון שליט"א, ודיברנו עמו על העלזן ועל מטרות האגודה. הדברים פורסמו בעלון בזמנו, וכעת לרגל פטירת הגאון אנו מביאים אותם שוב.

במושך כל השנים היה עם ישראל מחכה לגאולה, באלפיים שנה בגלות, היו תקופות קשות מאוד וציפו לגאולה, ומתי ומתי... חכינו לראות שזה כבר קרוב, רצו לדעת מתי הזמן הנעלם, וניסו אפי' הראשונים רש"י הרמב"ן וגם האחרונים חפשו רמז בפסוק, למצוא איזה סימן מתי הזמן. וכמובן ציפו שזה יהיה כמה שיותר מוקדם, לא רצו לאחר את זה.

אבל ההבדל בין היום לבין כל התקופות האלו, שבכל התקופות זה היה נחושים ותקוות בלבד [אף שודאי לא דבר ריק הוא והם היו זמנים ראויים, או שהתחילו שלבים מסויימים], אבל היום זה לא ענין של נחושים, הרי כתוב בתנ"ך מפורש איך תהיה הגאולה, ביחזקאל פל"ח כתוב שעם ישראל לפני הגאולה יהיה בארץ ישראל, ורק אז 'ונאספו כל הגוים למלחמה על ירושלים', ובמלחמה הזאת הקב"ה יעניש את הגוים על כל מה שעשו בכל התקופות, "מימים רבים תפקד", ואז "והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה'", ואז תהיה הגאולה. הרי

[*] ראה ילקוט שמעוני הושע רמו תקל"ג.

קיבוץ גליות, בשנים אחרונות - בעשרות השנים האחרונות עם ישראל הוא כבר לא כ"כ בגלות בין כל העמים, עם ישראל פורח בארץ ישראל ובכל העולם, כולם עשירים, אין גזירות, אפשר לשמור את התורה, אין שעבוד מלכויות. מה לעם ישראל יותר גרוע מכל העמים? רק דבר אחד, שיש אנטישמיות קצת וזה הולך וגובר, וגם זה כתוב ביחזקאל שכך יהיה, הרי צריך להיות 'נאספו כל הגוים אל ירושלים למלחמה', אז אדרבה זה מהסימנים, אבל אין צרות.

כתוב בגמרא שעתידיים בתי כנסיות שבבבל להיקבע בארץ ישראל, פעם לא ידעו את פירושה של מימרא זו, חשבו שיקחו את האבנים של הישיבות ושל בתי המדרש ויבנו אותם פה... חשבו שזה כבוד כזה, החתם סופר שואל אם יקחו רק את האבנים או גם את העפר למטה יביאו, לא תארו לעצמם שתהיה שואה, היום אנחנו יודעים את פירוש המימרא, נחרבו כל בתי הכנסיות והישיבות שהיו בגלות, כל בתי הכנסיות שבבבל, הכל בא לכאן, פוניבז', גור, גרודנה, בעלזא, בריסק וכו' וכו'.

הגמרא בסנהדרין צ"ח. אומרת על הפסוק ביחזקאל (י"ג, ט) - "ואתם הרי ישראל ענפכם נתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא" - "אמר רב אבא אין לך קץ מגולה מזה", שאם הרי ישראל נושאים פרי, הגאולה קרובה, וכפי שפירש רש"י - "כשתתן ארץ ישראל פריה בעין יפה או יקרב הקץ ואין לך קץ מגולה יותר". והרי אנחנו רואים שאלפיים שנה לא צמח כלום בארץ ישראל [וכשעוד היה ויכוח לפני קום המדינה עם הערבים, האנגלים או שלטו פה, הם אמרו שאינם

יכול להיות גרוע מזה כלל, נשארנו אחד מעיר ושנים ממשפחה.

ואז אכן ראינו שמיד אחרי השואה התחיל קיבוץ גליות, וכפי שכתוב בחז"ל שבהתחלה הגאולה תהיה טיפין טיפין ואח"כ כנחל שוטף^[*], התחילו לבוא לארץ ישראל, מה שאלפיים שנה ניסו ולא הצליחו, ועכשיו אחרי השואה מצליחים [וגם השואה עצמה גרמה לזה, משתי סיבות - א. שעם ישראל ראה שאין לו מקום אחר, ב. מפני רשיון האומות שיעלו עם ישראל לארצם].

ובתחילה חשבו שמכיון שיש כאן כל כך הרבה ערבים, אולי הם ממשיכים את השואה קצת, וגם יש כל כך הרבה חילונים שרוצים לעקור את התורה, ויהיה פה תוהו ובהו. אבל בזמננו כאשר מסתכלים אחורה, רואים שאכן התחיל אז טיפין טיפין, בסייעתא דשמיא הערבים לא יכלו להשמיד אותנו, ויש קיבוץ גליות וישנה היהדות החרדית ויש עולם התורה, ובעם ישראל יש המון בעלי תשובה שחוזרים אל ה', וארץ ישראל שהיתה ארץ שממה אלפיים שנה - נהיתה ארץ פורחת, וכעת רואים שזה כבר התחיל, וזה גובר וגובר וגובר. ראשית כל יש קיבוץ גליות, אנחנו אומרים ב'והוא רחום' בשני וחמישי "עשה עמנו אות לטובה וקבץ נפוצותינו", זאת אומרת שכבר לפני משיח תעשה עמנו אות לטובה, שנראה משהו, אור בקצה המנהרה כמו שקוראים לזה, אז הנה יש לנו האות! יש קיבוץ גליות!

[*] ראה שם יחזקאל רמז שפ"ג.

אסלח לאשר אשאיר", אבל יש למי לבוא, יש עם שבי פשע.

צריך להודות לה' על כל הטוב שהוא נותן לנו. מי שזוכה להתבונן נהיה מרוגש. צריך להתכונן לגוג ומגוג.

צריך לפרסם את זה, הרי הקב"ה כתב את זה בתנ"ך, וגם חז"ל כתבו את זה, מדוע? מפני שצריך לדעת, וכשיודעים זה מרגש, וכל אחד לפי הנפש שלו זה יועיל לו, לדעת מה שהקב"ה עושה אתנו.

דבר זה מחזק מאוד את האמונה [אף שיש לנו מספיק סיבות טובות להאמין ללא זה], כשרואים שהמצב של היום נאמר ונכתב ע"י הנביאים לפני אלפיים ושבע מאות שנה, שתהיה גלות, ורק באחרית הימים אחרי הרבה שנים יקרה הדבר הזה, שנבוא לארץ ישראל ואז תתרחש מלחמת גוג ומגוג, ותראו איזה פלא, שניסו לבוא, ורק אחרי הדיוטא התחתונה באחרית השנים באנו לארץ ישראל בדרך לא דרך, וזה היה לאט לאט, והנה אנחנו בארץ ישראל, ותראו איך נפלא, יש רקע ל"ונאספו כל הגוים אל ירושלים למלחמה", הרקע כבר מוכן, צריך לקרות רק כמה דברים, וכל הגוים פה עם סנקציות ועם מלחמה, זה קרוב.

העיקר זה מה שאנחנו רואים, רואים שאנחנו בארץ ישראל, הרי ישראל עושים פרי, בתי כנסיות שבבבל נעתקו לארץ ישראל, וקיבוץ גליות. "ונאספו כל הגוים לירושלים למלחמה", כל העולם מדבר על ירושלים, ירושלים מעניינת את כל העולם.

בזמן השואה, האפיפיור והנוצרים חגגו, וגם המוסלמים, הם ראו כיצד הנה הנבואה של יש"ו

מבינים מה אנחנו נלחמים על הארץ הזאת, זו ארץ מקוללת, היא לא מוציאה אוכל לתושבים, מה הם רבים על זה, והם צדקו! לא צמח פה, לא היה כדאי לבוא. ובעשרות השנים האחרונות, החקלאות פה היא מהטובות בעולם, ואם רואים הרי ישראל עושים פרי אין לך קץ מגולה מזה, זה הרי עצום! אז יש קיבוץ גליות, יש הרי ישראל עושים פרי,

ולא רק הרי ישראל עושים פרי, הארץ מאירה פנים לישראל, תראו היום את ארץ ישראל - היא פורחת בכל השטחים, בכל העיניים. עד לפני מאה שנה, מי שנסע בארץ ישראל ראה רק חול וסלעים, ראו פה ושם איזה מבנים, צריפים, לא ראו ירוק בכלל. היום זו ארץ פורחת בכל העיניים, אפילו גז כבר מצאו כאן! הארץ מאירה פנים לישראל, והיהדות החרדית גוברת, יש הרבה תורה ומוציאים הרבה ספרים, יש שמחה ורגש והידור במצוות, זה עצום, ממש עצום. וזה כעת ככה, ולפני שבועים שנה זה התחיל, והתחיל בקטן טיפין טיפין, וזה הולך וגובר.

עד לפני עשרים וחמש שנים, עדיין היה שלישי מעם ישראל בגלות, ברוסיה, היו לפחות ששה מיליון יהודים או יותר, ולא נתנו להם לשמור את התורה, הגלו אותם לסיביר, ובתשנ"א נפלה רוסיה. בלי צער, בלי עגמת נפש - הם נפלו, עד אז שלישי מעם ישראל היה בגלות. היום עם ישראל לא כ"כ בגלות, זו עדיין אינה גאולה, אבל לא יותר גרוע לנו מכל אומות העולם.

היום זה הרקע למשיח. אם אנחנו בארץ ישראל, וכפי שכתוב ביחזקאל "עם מאוסף מגוים עושה מקנה וקנין", ושומרים את התורה, וכתוב שכשיבוא משיח אז יחזרו בתשובה, זאת אומרת שהוא יבוא כשעדיין לא יהיו כולם צדיקים, "כי

בזמן השואה, האפיפיור והנוצרים חגגו, וגם המוסלמים, הם ראו כיצד הנה הנבואה של יש"ו שר"י מתקיימת, ה' שונא את עם ישראל ח"ו, תורג אותם, הם כבר לא יהיו בארץ ישראל אף פעם, וזה תואם עם האמונה שלהם, הם חגגו ואפילו עזרו לזה, אח"כ כשבאנו לארץ ישראל, היה אצלם קצת משבר, הנה הם שוב פעם בארץ ישראל, והם מצליחים, אבל נחמו את עצמם שעם ישראל לא בירושלים, ואחרי ששת הימים היה שם משבר, הנה עם ישראל שוב בירושלים, ובחסדי ה' הם נצחו בצורה נפלאה מאוד, ומאז זה גובר וגובר

החזו"א והרב דסלר זכרונם לברכה אמרו שבארץ ישראל הם מרגישים יותר קרבה לתורה, הלב והרגש יותר קרובים לדברים, וזה פשוט - אורא דארץ ישראל מחכים. הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל היה מתרגש כשהיה רואה חוברות קובצי תורה שהאברכים כתבו שם, שטיקלאך תורה, והוא אמר - "אני רואה שטיקלאך תורה שפעם אפי' הראשי הישיבות לא אמרו".

לגבי החרדים בני חו"ל, הרי ודאי מי שיש לו שכל צריך לדעת שבהר ציון תהיה פליטה, וזה ודאי, הם חוששים שפה גרוע, כי פה יש ערבים ושם הם יותר בטוחים, אבל הקב"ה הבטיח ביד נביאו - "בהר ציון תהיה פליטה והיה קודש", רק כאן זה המקום הבטוח בו אין כלל מה לחשוש, והרי כך הוכיחה המציאות, שמי ששמע בקול החפץ חיים ועלה לא"י הוא ניצל, וכפי הסיפור הידוע על הפונביז'ר ר' והח"ח, וכפי שכתב על בנין ישיבת פוניבז' - "בהר ציון תהיה פליטה והיה קודש", "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו".

אני זוכר כיצד לקראת מלחמת ששת הימים הכינו פה עשרה או עשרים אלף ארונות קבורה, היו פחדים נוראיים, והקב"ה העניק ממש סייעתא דשמיא, כמה פעמים כבר היה ככה, רואים שהקב"ה נוטה חסד. איך אמר הרב מבריסק על קיבוץ הגליות - "זה חיוך מהקב"ה". אלפיים שנה לא ראינו חיוך וכעת רואים חיוך, הוא מחייך והולך!

ראוי להתבונן ולדעת כל זאת שהרי הקב"ה שלח את הנביאים להגיד את זה, וחז"ל כתבו את זה וכל הספרים מלאים בזה, והיום הרי זה קורה בפועל, זה משמח וזה מרגש, וזה מועיל הרבה מאוד לתשובה ולחיוזק האמונה.

זה מרגש מאוד.

יהי רצון שבקרוב תהיה הגאולה השלמה ונזכה כולנו להשתתף בשמחתה. אמן. ■

אר"י מתקיימת, ה' שונא את עם ישראל ח"ו, הורג אותם, הם כבר לא יהיו בארץ ישראל אף פעם, וזה תואם עם האמונה שלהם, הם חגגו ואפילו עזרו לזה, אח"כ כשבאנו לארץ ישראל, היה אצלם קצת משבר, הנה הם שוב פעם בארץ ישראל, והם מצליחים, אבל נחמו את עצמם שעם ישראל לא בירושלים, ואחרי ששת הימים היה שם משבר, הנה עם ישראל שוב בירושלים, ובחסדי ה' הם נצחו בצורה נפלאה מאוד, ומאז זה גובר וגובר.

וזו הרי תואם עם מה שכתוב שנחזור לארץ ישראל, וחזור בדרך פלא, וזה פורח.

והנה בקום המדינה חששו היות וראו שהחילונים משתלטים על הכל, וחששו שהם יעבירו על הדת, וזה היה חשש גדול, והם ניסו לעשות את זה, הרי מה שיש היום יהדות החרדית ועולם התורה, זה למרות המדינה, וזה נס, אז הרי הם העבירו על הדת את ילדי טהרן ועוד וכו' וכו', ואכן בהתחלה זה היה מאוד קשה, אך בחסדי ה' במשך הזמן עם ישראל נהיה יותר עשיר בכל המקומות, ויש כוללים, בכל שנות הגלות לא היה ריבוי תורה כזה, ויתכן שאפילו בזמן הבית לא היה כל כך הרבה תורה, בזמנם כולם עבדו לפרנסתם, והיום נתרבו מאוד ספסלי ביהמ"ד, הרי זה עצום, עצום!

והנה בתחילה חששו שלא ימשכו אחריהם וילמדו ממעשיהם של רשעים, אך היום כבר נתגלה קלונם וכולם רואים שהרשעים הם פוחזים וריקים פרחחים עם סמים ורציחות, וגם אנחנו חזקים בתורה, וב"ה החשש הזה כבר לא כ"כ קיים. ישנם שואלים, הרי המדינה קמה על-ידי חילונים. אבל סוף סוף, מה זה משנה, העיקר שאנחנו פה!

אנו רואים את המציאות, אנחנו בארץ ישראל והכל פורח, גם הארץ וגם התורה, וגם היהדות החרדית, ויש שמחה ויש רגש ויש ישיבות.

הרבה גדולי ישראל זיהו שבארץ ישראל יש יותר קרבת הלב לרגש המצוה, לתוכן המצוה, ומרן

'על הנסים' - המהלך שהתחיל בימים ההם מחכה לסופו - בזמן הזה הרב אבא שלמה גולדברג

(תהלים קלג יג) - "בחר ה' בציון אוה למושב לו. זאת מנוחתי עדיי-עד פה אשב כי אותיה". מתואר כאן מצב בו ישראל מגיעים למנוחתם בציון, והם מקבלים אז את מזונם בשפע, שנאמר בפסוק הבא (טו) - "צידה ברך אברך אביוניה אשביע לחם". בפסוק שלאחר מכן (טז) כתוב - "כהניא אלביש ישע [אלו בני חשמונאי] וחסדיה רנן ירננו". אז מתבקש מה שאמור בפסוק הבא (יז) - "שם אצמיח קרן לדרוד ערכתני נר למשיחי" ונעיין בבני יששכר, במאמרי חנוכה מאמר ב אות טז ועוד, שמבאר עניין זה, שאחר נצחון ישראל מגיע הזמן לדרוש את מלכות בית דוד. זאת אומרת, שדוקא כשמצבם של ישראל משתפר, והם נגאלים מצרתם, כדוגמת הגאולה ממלכות יוון - אז מתגבר החיוב לדרוש ולפעול למען מלכות בית דוד. וכך ביאר יסוד זה דוד מלך ישראל בעצמו בספר תהילים סוף פרק סט, וז"ל - "כי אהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה וזרע עבדיו ינחלה ואוהבי שמו ישכנו בה". אז מתחיל פרק ע - "למנצח לדרוד להזכיר אהים להצילני, ה' לעזרתי חושה". וכתב רש"י, וז"ל - "ובמדרש תהילים ראיתי משל למלך, שכעס על צאנו, וסתר את הדיר, והוציא את הצאן ואת הרועה. אחר זמן החזיר את הצאן, ובנה את הדיר, ולא הזכיר את הרועה. אמר הרועה, הרי הצאן מוחזר, והדיר בנוי, ואני איני נזכר, כך למעלה מן העניין נאמר כי אהים יושיע ציון... ואוהבי שמו ישכנו בה, הרי הדיר בנוי, והצאן כנוס, והרועה - זה דוד - לא נזכר. לכן נאמר לדרוד להזכיר אהים להצילני". הרי לך, שדווקא בזמן שהדיר בנוי והצאן כנוס, אזי מתגברת שאגתו של הרועה, אשר שאוג ישאג על נווהו, ומבקש ומתחנן - לדרוד להזכיר אהים להצילני, כי אם כהניך ילבשו צדק וחסידך ירננו, אזי מיד עולה תביעה של, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך.

בנוסף 'על הנסים' אותו אנו אומרים בחנוכה ישנה תמיהה גדולה. לכאורה הסיפור עוצר באמצע, ומסתיים בכך שנכנסו לביהמ"ק והדליקו נרות, והלא היה המשך ננס - והוא שחזרה מלכות לישראל, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות חנוכה פ"ג ה"א, וז"ל - "עד שריחם עליהם אהי אבותינו והושיעם מידם והצילים וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הכהנים וחזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד החורבן השני". ואם כן עלינו להבין, מדוע לא נתקן להודות על כך שחזרה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה? והתשובה על כך היא, שבוודאי ראוי להודות, להלל ולשבח לה' על שהחזיר מלכות לישראל, אלא שבבית שני, למרות השמחה הגדולה שהייתה בחזרת המלכות, היה בה גם חסרון גדול, וכך כתב הרמב"ן בפרשת ויחי, וז"ל (בראשית מע י) - "ולפי דעתי היו המלכים המולכים על ישראל משאר השבטים אחרי דוד עוברים על דעת אביהם... וזה היה חסדי עליון ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצוות מישראל, ואף על פי כן נעשו עונש גדול... והגיע העונש בסוף למה שאמרו רז"ל כל מן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא... כל זרע מתתיה חשמונאי הצדיק לא עברו אלא בעבור זה שמלכו ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד" - עיי"ש דבריו המחכימים במלואם. ואם כן מובן, מדוע לא תיקנו הודאה על חזרת המלכות לישראל, וזאת מחמת הפגם שלא נתנו את המלוכה לבעליה, שהוא דוד מלך ישראל, חי וקיים.

ויותר מזה יש ללמוד כאן, שבמיוחד בשעה שיששראל חנונים ונחנים, דווקא אז הזמן יותר מסוגל לדרוש את מלכות בית דוד. וכן מצאנו במזמור

יושיע ציון, לא די בכך ש"ישבו שם וירשוה", ואף לא בכך ש"זרע עבדיו ינחלוה", אלא דווקא כאשר רואים כיצד "אוהבי שמו ישכנו בה", שאוהבי שם ה' מתרבים בעיר הקודש - זו כבר ראייה ברורה לכך שאהים יושיע ציון. ואם כן מובן מדוע כאן קמה צעקת הרועה בכל כוחה - "ואני הרועה איני נזכר! כל זמן שרק זרע עבדיו - שהם בני ישראל שאינם צדיקים - ינחלוה, והם אלו שעוסקים בהתנחלות הארץ, עדיין קיים צד, שאהים עדיין לא הושיע ציון. אולם כאשר כבר מתקדם שלב נוסף ואוהבי שמו שוכנים בה, הרי כבר ברור שאהים יושיע ציון. אז תיכף ומיד קמה זעקה גדולה ומרה של "לדוד להזכיר אהים להצילני" - והלא בשם קדשך נשבעת לי שלא יכבה נרי לעולם ועד?!

וכעת יראו עינינו וישמח לבנו בפלא הגדול, כיצד נתקיימה נבואה זו בדיוק נמרץ, שזרע עבדיו, שהם אינם "אוהבי שמו" - הם בעיקר קיימו את ה"ינחלוה", ולא הייתה כוונתם למען אוהבי שמו, אולם בפועל, אוהבי שמו גדלים ורבים ושוכנים בירושלים עיר הקודש, ובכל רחבי ארץ קודשנו. משמעות הדברים, שאם עד ימינו היו נידונים וחששות בדבר הנהגת ה' בצורה זו של קיבוץ גלויות, הרי הם היו שייכים לשלב של "זרע עבדיו ינחלוה", וכפי שאנו רואים בחז"ל, שגם דוד ומשיח אינם באים בטענת גאולה בשלב הזה של "זרע עבדיו ינחלוה", כי אכן אין זו ראייה מספקת. אולם אנו כעת כבר בשיאו של שלב ב', שלב של "אוהבי שמו ישכנו בה", השלב שבו נשמעת ברמה זעקתו התובעת והמתחננת של משיחנו - הרי אם אהים יושיע ציון - והראיה לכך היא ש"אוהבי שמו ישכנו בה", אזי "לדוד להזכיר אהים להצילני", ריכונו של עולם, אימתי קאתי מר? אנא קרב הימים אשר בן ישי חי.

והלא הדברים קל וחומר, ומה הם שמלכו כהנים גדולים חסידי עליון, אשר לגדולתם אין חקר - למרות זאת הפסדנו את שמחת חזרת המלכות משום שלא החזירו אותה לזרע דוד, מה נאמר אנו, אשר שועלים משלו בנו, אוי נא לנו כי חטאנו, מרדנו במלכות שמים, מרדנו במלכות בית דוד, מאסנו בית המקדש, ואת שלשתם אנחנו מבקשים! אהים להצילני, ה' לעזרתי חושה!

ומבני חשמונאי חובה עלינו ללמוד, אנו בני קיבוץ גלויות אשר שפך עלינו ה' רוב חסדו והראנו אות לטובה, וקבצנו והצילנו מן הגויים, והשפיע עלינו רוב שפע כלכלי, וצידה פֶּרֶךְ פֶּרֶךְ ואביוניה השביע לחם, ובנו קוים 'כי אהים יושיע ציון' - והרי הדיר בנוי, ואוהבי שמו שוכנים בה, והרי הצאן כנוס, ועדיין הרועה - זה דוד - זה מלך המשיח (כמפורש בלשון הקודש על המקום) לא נזכר! כמה מוטל עלינו החיוב לא להתרפות חלילה מצפיה למלכות בית דוד, אדרבה - נצטרף לזעקתו של דוד מלכא משיחא - "לדוד להזכיר, אהים להצילני". דווקא כשזוכים לשמחה לארצך, וששון לעירך, אז חייבים צמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך. והלא הדברים קל וחומר, ומה הם שמלכו כהנים גדולים חסידי עליון, אשר לגדולתם אין חקר - למרות זאת הפסדנו את שמחת חזרת המלכות משום שלא החזירו אותה לזרע דוד, מה נאמר אנו, אשר שועלים משלו בנו, אוי נא לנו כי חטאנו, מרדנו במלכות שמים, מרדנו במלכות בית דוד, מאסנו בית המקדש, ואת שלשתם אנחנו מבקשים (וידוי נוסח ע"מ)! אהים להצילני, ה' לעזרתי חושה!

נוסף ונעמיק בדברים. אחרי שראינו מדברי האלשיך הקדוש, שדברי חז"ל אלו נאמרו על זמננו, הזמן בו הים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה, אך עדיין בן דוד לא בא, אשר זה מה שאנו עוברים עכשיו - יש לשאול מדוע כאשר רוצים לבטא את 'הדיר בנוי', אומרים כי "אהים יושיע ציון" (כפסל סט ט), וכאשר צריכים לומר שהצאן כנוס, קופצים לסוף הענין - ל"אוהבי שמו ישכנו בה" (סס ט)? והרי כתובים שם שלושה מצבים בתאור כיצד יושיע אהים את ציון - תחילה כתוב "ישבו שם וירשוה", אחר כך "זרע עבדיו ינחלוה", ורק בסוף - "אוהבי שמו ישכנו בה". ונראים הדברים, שבשביל שתהיה ראייה מוכחת לזה שאהים אכן

- וכמעט נתקיים עלינו נבואת ישעיה (קפ"ט ו')
'ועוד בה עשיריה ושבה והייתה לבער וגו' זרע
קדש מצבתה'". ועכשיו בחסדו הגדול ובשבעות
כי לא תשכח התורה מפי זרעו, נתהפך הדבר
מהקצה אל הקצה, וזכינו לחזות בעינינו כיצד
לומדי התורה נעשו מאחד עשרה, ומעשרה
מאה, כן ירבו, ואנו רואים בחוש כיצד "יפוצו
מעיינותיך החוצה" בריבוי לומדי תורה, ובריבוי
חוזרים בתשובה. אולם חלילה וחלילה, דווקא

כאשר הגדיל חסדו עלינו, וכי
אז נתיימשך מן הגאולה? אדרבה,
דווקא עכשיו מוטל עלינו ביתר
שאת וביתר עוז לקרוא בכל כוחנו
- "אבינו שבשמים, אתה החילות
להראות את עבדך את גדלך ואת
ידך החזקה אשר מי אל בשמים
ובארץ אשר יעשה כמעשך
וכגבורותיך, אתה העברתנו אל
הארץ הטובה הזאת אנא הראנו
את הדר הטוב - זה הר המוריה,
והלבנון זה בית המקדש", ושם
נדליק המנורה הטהורה על ידי
כהניך הקדושים.

ובשנעמוד בחובות קריה
ונדליק בפתח בתינו למען דעת
כל עמי הארץ כי ה' הוא האלהים
ולפרסם אמנותו בשווקים
וברחובות, ניחל ל"אמצאך בחוץ
אשקך גם לא יבוזו לי" (פ"ה ס"ח)
(ב"ב ס"ג), ונתפלל שנוסח 'על הניסים'
שלנו לא יסתיים רק ב"אחר כך
באו בניך לדביר ביתך, ופינו את היכלך, וטיהרו
את מקדשך, והדליקו נרות בחצרות קדשך",
ואילו חזרת המלכות לא נזכרה, אלא נסיים את
נוסח 'על הניסים' שלנו בזה שנבוא לדביר ביתו
יתברך, ונפנה את היכלו במהרה, וכך נסיים
ונאמר - "וטיהרו את מקדשך, והדליקו נרות
בחצרות קדשך, וחזרה מלכותך ומלכות בית
דוד עבדך לישראל, וקבעו להודות ולהלל לשמך
הגדול, על נסיוך ועל נפלאותיך ועל ישועתך",
במהרה בימינו אמן. ■

ואף על זה יש להודות לה', שבעיריית
ירושלים יש רוב נציגים חרדי, ועם הדתיים זה
מעל שני שלישי, וכידוע מה שכתוב בגמ' במגילה
ז':, שאחר ברכת 'קיבוץ גלויות' באה ברכת
'השיבה שופטינו', וכל ישראל מצפים בכליון
עיניים, שכבר יוכלו לקיים את מצוות התורה -
'ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום
ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר
יורוך', וישובו שופטינו כבראשונה].

**ועכשיו בחסדו הגדול
ובשבעותו כי לא תשכח
התורה מפי זרעו, נתהפך
הדבר מהקצה אל הקצה,
וזכינו לחזות בעינינו כיצד
לומדי התורה נעשו מאחד
עשרה, ומעשרה מאה, כן
ירבו, ואנו רואים בחוש
כיצד "יפוצו מעיינותיך
החוצה" בריבוי לומדי
תורה, ובריבוי חוזרים
בתשובה. אולם חלילה
וחלילה, דווקא כאשר
הגדיל חסדו עלינו, וכי
אז נתיימשך מן הגאולה?
אדרבה, דווקא עכשיו
מוטל עלינו ביתר שאת
וביתר עוז לקרוא בכל
כוחנו**

והנה ידוע, כשהיו ישראל
בארצות הגויים, נוהגים היו
להדליק נרות חנוכה על שולחנם
ודיים, מפני הסכנה. ועכשיו זיכנו
ה', שאפשר לחזור ולהדליק
בראש כל חוצות ולפרסם את נסיו
יתברך לעין כל. אולם יש שעדיין
מנהג אבותיהם בידיהם, ועדיין הם
מכסים את הדלקת הנרות ונלדוגמא
עין בספר פסקי תשובות תרע"א הע'
11, וז"ל - "בדורות הראשונים שהייתה
התורה חביבה עליהם... היו מניחים
נ"ח מבחוץ... ע"ד יפוצו מעיינותיך
חוצה", אבל הדורות הללו שנתמעטה
תורה, ולומדיה וחכמי הדור אין
להם כח להשיב איש מדרכו הרעה...
והמשכילים בעת ההיא ימשכו ידיהם
מלהאיר בתורתם בראש כל חוצות,
ומניחו בביתו ודיו להשיב מעוון אנשי
ביתו לבד". ואין מעניינו של מאמר
זה לרדוף האם זו סברא מחייבת
במשא ומתן הלכתי, אלא שרצוני
להתייחס לעצם הטענה האמורה. ועליה יש לומר,
כי אדרבה - אם כשעשה ה' שלא יוכלו להדליק
בחוץ, הבינו בסוד הדברים שאין זה הזמן להאיר
החוצה - אם כן עכשיו, כשבחסדי הגדולים נתן
לנו להאיר מבית ומחוץ, אין זאת אלא להורות
לנו, כי בא מועד יפוצו מעיינותיך חוצה'. והנה
בדור שלפנינו, נתמעטו לומדי תורה יותר ויותר,
ממאה נהיו עשרה, ומעשרה אחד, וכמו שכתב
מין החפץ חיים בכמה מקומות, ולדוגמא בתורת
הבית י"ד, ב, שם כתב על לומדי התורה, וז"ל

עיונים בדרכי העבודה

הרב אליהו ברים

[פרק יד]

נעים ונחשב, ולעומתם אחרים קיבלו תפקיד בזוי או קשה. כאן עצרנו. האמת היא, שכשאני אומר כך את הדברים, אני מרגיש שאין מקום לשאלה הזו... אם כך קבע ה', זה וודאי הטוב ביותר!"

"נשגבים מאוד מהשגתנו"

"-אמת. מלבד זאת רצית גם מקורות למה שטענתי, שכל אדם נתבע בשמים על פי כוחותיו, כמו המשל של המבחן. האמת היא שלשאלה הראשונה אין לי תשובה... כמו שכבר אמרת. אך מעניין לראות שהרמח"ל, שדרכו תמיד היא לבאר את מה שאנו יכולים להשיג מהנהגת ה' עד היכן שידינו מגעת, לכל הפחות בדרך של כלל - כאן כותב שאי אפשר להבין..."

"איפה?"

"-גם בדרך ה'" וגם ב'דעת תבונות'. שם הוא כותב "שהוא דבר נעלם מאוד מאוד ולא הושג משום נביא וחזוה..." (סוף לוח קס"ח). אך אני רוצה להרחיב בקטע שב'דרך ה', שעוסק ממש בכל השאלות ששאלת. כדאי לך לקרוא את כל הפרק. כדאי לך ללמוד גם את כל הספר, אבל נראה כרגע את הקטע השני שבאות א': "...ואמנם חילקה החכמה העליונה את ענייני הניסיון האלה בין אישי מין האנושי, כמו שגזרה בעומק עצתה היותו ראוי ונאות. ונמצא לכל איש ואיש מבני האדם חלק מיוחד בניסיון ובמלחמת היצר, והוא פקודתו ומשאו בעולם הזה, וצריך לעמוד בו כפי מה שהוא. ויודנו מעשיו במידת דינו יתברך, כפי המשא אשר ניתן לו באמת, בכל בחינותיו, בתכלית הדקדוק. והנה זה כעבדי המלך שכולם עומדים למשמעתו, ובין כולם צריך שתשתלם עבודת מלכותו, והנה הוא מחלק לכל אחד מהם חלק מה, עד שבין כולם ישתלמו כל

"עברו עברו בשערים פנו דרך העם סלבו סלבו המסלה סקלבו מאבן הרימו גם על העמים". (שפיטרו ס 30)

"שבעה שמות יש לו ל'יצה"ר... ישעיהו קראו מכשול, שנאמר (ס"ז): "וְאָמַר סָלְוּ סָלְוּ פְּנֵי דְרָךְ הָרִימוּ מְכַשֵׁל מִדְרָךְ עַמִּי", יחזקאל קראו אבן...". (סוככ"ב)

"שוב שלום בן-ציון!"

"שוב שלום ר' אליהו..."

"נו... במה אנו עוסקים היום?"

"אני יכול להמשיך שוב כמו בשיחה הקודמת... אבל הפעם גם אני וגם אתה כבר יודעים במה אנחנו הולכים לעסוק... היינו ממש באמצע עניין."

"בסדר. אם אתה רוצה להמשיך מהיכן שעצרנו, נמשיך. אך קודם שנמשיך, אשמח שתסכם מה שכבר אמרנו כדי לשמור על הרצף."

"טוב. התחלנו מכך שאמרת שאני מרגיש חלישות הדעת כשאני רואה אחרים סביבי שמצליחים יותר ממני, וגם האשמתי את עצמי בכך שאיני מצליח כמותם. אתה הראית לי, שהנחת היסוד שלי היא, שאם חברים בני גילי מצליחים במשהו - זהו סימן שגם אני יכול, ואם אני לא מצליח, זו אשמתי. הוכחת לי שלא כל אחד יכול לעשות כל דבר, ולא כל אחד ראוי לכל דבר. לכן וודאי שמה שאחרים עושים או מצליחים אינו מהווה שום מדד למה שאני צריך לעשות. הוכחת זאת מדברי המס"י, ולפיו לא כל ישראל יכולים להגיע לדרגת חסידות, ואם אינני מרוצה מהיעד שה' יעד לי, כנראה שיש לי עוד רצון חוץ מלעשות רצונו... ואז שאלתי מה הצדק בכך שיש שקיבלו תפקיד שגם בעולם הזה הוא

יש ששרים יפה וכו'. מה שייך כאן שה' לא דורש ממני את הרמה הזאת?"

"שהכל ברא לכבודו"

"א... הבנתי. זו שאלה מצוינת. אני מבין מדברין שאתה מחלק בין כשרונות 'תורניים' ובין עניינים של 'סתם עולם הזה'. הסכמת לכך שאם ה' לא נתן לך חכמה לדעת את הש"ס בעל פה, זאת אומרת שאתה לא חייב לדעת אותו בע"פ, כי כנראה לא זה תפקידך בעולם. אך לנגן? או לצייר? זה לא נראה קשור בכלל לתורה, ואם כן, זה שאין לך כישרון כזה - זה לא בגלל שה' לא דורש זאת ממך, אלא 'סתם כי אתה לא מוכשר'... הבנתי אותך נכון?"

"כן..."

"והאמת היא שאין כזה דבר... עוד נאריך בזה בעז"ה. אך לעת עתה, תעיין טוב בתחילת הפרק שציטטתי ותראה שם שהרמח"ל כולל את כל ענייני העולם בתוך המסגרת הזו! אין דבר בעולם שיוצא מן המסגרת של מסייע לעבודת ה' או מעמיד נסיון בעבודת ה'. והרי הוא מדבר בפירוש על עושר ועוני, שהם ענייני עולם הזה, ובזה הוא מראה שבכל מצב ישנה העבודה שלו. וכמו שאתה מבין, שאדם שלא זכה לעושר זה מפני שבמשימה שלו בעולם זה לא נמצא, כך בכל כשרון ויכולת - אם זה קיים כן, זאת אומרת שזה שייך למשימה שלך. אם זה לא קיים בחלק שלך - גם במציאות שלך זה לא יהיה!"

"מעניין... לא חשבתי על זה ככה..."

"בכל העניין של חוסר שביעות רצון שעלול להיות לאדם ממצבו בעולם הזה, יש מעשה בגמרא בתענית (ג'ו) שאותי מאוד מחזק. הגמרא מספרת על ר' אלעזר בן פדת שהיה עני מרוד, והגיע למצב שהתאונן על מצבו ובחלוש שאל את הקב"ה עד מתי יסבול עניות כזו. אמר לו הקב"ה,

החלקים המצטרפים לו. והנה כל אחד מהם מוטל עליו השלמת החלק ההוא אשר נמסר לו, וכפי פעולתו בפקודתו - כן יגמלהו המלך. אך מדת החילוק הזה ודרכיו, נשגבים מאוד מהשגתנו, ואי אפשר לנו לעמוד עליהם, כי אם החכמה העליונה הנשגבה מכל שכל היא שיערתם והיא סידרתם באופן היותר שלם..." (תק"ג פרק ג' אות ט')

ובאות ד' כתב - "ואמנם הנה הוא ית"ש עושה כל העניינים האלה בחכמתו הנפלאה הכל כפי מה שראוי לטובת כלל בריותיו כמ"ש. והוא דן את הבריות בכל מצביהם כפי מה שהם באמת. פירוש - כי הנה אינו דומה מי שהוא במצב הריח ומתירשל מעבודתו ומי שהוא במצב הדוחק ונטרד בלחצו ולא ישלים את חקו. והנה דינם לא יהיה שוה אלא יודן כל אחד כפי מה

שהוא באמת אם שוגג ואם מזיד אם אנוס ואם פועל ברצונו והוא ית"ש יודע אמיתת כל הדברים המעשים והמחשבות ודן אותם לאמתם". נו, מה אתה אומר?"

"...מדהים... זה ממש מה שאמרת... הכל כתוב... גם שלכל אחד ישנה המשימה שלו, גם שכל אדם נידון לפי מצבו, וגם שאי אפשר לדעת למה כל אחד קיבל את התפקיד שלו."

"כן. עוד נשוב להעמיק בקטע הזה בעז"ה."

"רגע, כל זה דיברת לעניין עבודת ה' ולימוד תורה, שאני לא אמור להרגיש חלישות הדעת ואשמה כשאני לא מצליח כמו אחרים, כי אני לא בהכרח חייב להצליח כמו שהם. אבל מה לגבי עניינים שאני לא חייב בהם אלא שאני רוצה לעשות ולא מצליח? תגיד שאני לא נתבע על זה? זה לא קשור!"

"אני לא מבין למה כוונתך."

"כשרונות, יכולות, הצלחות כלליות שאחרים מצליחים בהם יותר ממני ואני מרגיש בעקבות כך חלישות הדעת, כאילו אני 'סתם'. יש בחורים שיודעים לדבר יפה, יש כאלה שמנגנים,

מסותר עם דברי חז"ל - 'האומר הקב"ה ותרן הוא - יותרו חייו' (3 ק"ג). הרי לפי מה שאמרת, יש מעשים שה' לא מעניש עליהם? ובכלל, למעשה, איך אני יכול לדעת מה התפקיד והיעד שלי בעולם? איך אני יכול לדעת מה היא הרמה אותה אכן מצפה ותובע ממני ה'? וגם למפרע, אולי זה שאני לא מצליח כעת בכל מיני עניינים זה בגלל טעויות ושטויות שעשיתי במשך החיים, ובגללם אני חסר את היכולת להצליח? ושלא אפילו עכשיו באמת קיימת אצלי האפשרות, אלא שאני פשוט מתעצל ולא מתאמץ מספיק, ולכן אני תקוע? אתה מכיר אתה הפסוק - "אולת אדם תסלף דרכו, ועל ה' יזעף לבו" (משלי י"ט ג'). אי אפשר לתלות בה' את חוסר ההצלחה שלי. זו יכולה להיות אשמתי! אולי אם הייתי עושה מה שצריך לא הייתי נמצא במצב שאני נמצא בו?"

"**אודה**, איזה מבור! טענות רציניות וכבודות משקל! גם מהשכל, וגם מהנפש. שאלות בינה אמיתיות. שלא כמה שאמרו בחכם, נענה על האחרון ראשון. אתה צודק בדבריך האחרונים. עד כאן דיברנו רק מה לא נכון. לא נכון שהסביבה קובעת מה אני חייב. אך לא דיברנו מה כן. את הטענה הראשונה אודות הלחץ וכו' נניח כרגע, היא אמורה בעז"ה להתברר בתוך הדברים הבאים,

ובמאמרים שהבאת עכשיו נעסוק בעז"ה בהמשך ביחד עם המאמרים מהשיחה הקודמת. בסדר? כרגע נמשיך להניח את המהלך השלם, שהשאלות המתבקשות שלך ממש מובילות אותנו להמשכו. אתה זוכר שהבאתי פעם ביאור הגר"א על פסוק במשלי (ג'יון כ"ג)? אז אמרתי לך, שאולי נעסוק בו יום אחד. הנה, הגיע הזמן. אני לא רוצה להאריך מידי, לכן לא נקרא עכשיו את הכל, תעיין בזה בעצמך. בביאור על הפסוק "כל פעל ה' למענהו" (17 ד) כותב הגר"א - "...הוא דרך ועצה לאדם איך להתנהג ולילך ברוצנו ית'. **כי לכל אדם ואדם יש**

שאם הוא רוצה, ה' יהפוך את העולם, ירכיב אותו שוב מחדש, ואולי יצא לו תפקיד אחר של שפע ולא של עוני... חשבתי, שאם היו שואלים אותי את השאלה הזו, ברור שהייתי מעדיף להשאיר בתפקיד שלי, עם כל מה שזה כולל, גם אם לצורך זה לא היה צורך להפוך את כל העולם... ותראה שם בגמרא מה היה שכרו על כך שקיבל על עצמו את תפקידו. כללו של דבר, בין במילי דשמיא ובין במילי דעלמא, מה שיש לך זה מה שמתאים לך כדי לממש את היעוד שלך בעולם, ושכרך בעולם הבא נמדד אך ורק על פי המשימה אליה נשלחת."

"**תשמע**, זה מהפך בחשיבה.

אני צריך להתבונן בזה. אתה משכנע מצד השכל, אבל אני מרגיש שמהו כאן לא נכון..."

"**מבציון!** אני מזכיר לך את עניין החכמה והבינה שעליו דיברנו (פרק י', ג'יון ל"ג). מה שאני אומר לך מתקבל אצלך כ'חכמה'. השאלות הטובות שאתה שואל וכן ההתנגדויות לקבל את מה שהשכל כבר שמע, זהו שלב ה'בינה'. ורק אחרי שהכל יהיה מיושב וברור, תתרגל את המבט החדש ותסתגל אליו. אך אנא, אולי תוכל למקד מה לא מסותר לך?"

ואולי זו אשמתי?

"**אדה**... זה לא יתכן... באופן שאתה מדריך אתה הורס את כל הלחץ החברתי! 'כל אחד ועניינו', 'כל אחד ותפקידו', 'זה שחברים שלך מצליחים לא אומר שגם אתה יכול'. זה חינוך לבינוניות! זה ממש ההפך מהמשפטים עליהם חונכתי! 'אין דבר העומד בפני הרצון' וכל המשפטים שהזכרתי בשיחה הקודמת. 'אין לא יכול, יש לא רוצה', וזה גם כתוב! 'יגעת ולא מצאתי אל תאמין!' כרגע שאתה אומר שאני לא חייב לעמוד בקצב של כולם, מה ידחף אותי להתקדם? עוד משהו, איך כל מה שאמרת כאן

"האי מאן דבצדק יהיה גבר צדקן וכו'". וכשנולד במזל רע אז על זה ניתנה הבחירה ביד האדם שיוכל לאחוז במזלו לאיזה דבר שירצה להיות או צדיק או רשע או בינוני כמו שאמרו 'האי מאן דבמאדים יהיה שופך דמים. אמר רב אשי: או מהולא או טבחא או ליסטים'". אני מדלג. "...וזה שאמר 'חנך לנער על פי דרכו' - דרך מזלו וטבעו כן תחנכהו לעשות מצוות, ואז גם כי יזקין לא יסור ממנה. אבל כאשר תעבירהו על מזלו, עתה ישמע לך מיראתו אותך, אבל אח"כ בעת יוסר עלך מעל צווארו, יסור מזה, כי אי אפשר לו לשבר מזלו. לא כל מה שכתוב כאן ממש קשור לענייננו עכשיו, אך מכל מקום כתובה כאן הגדרה - 'דרכו של האדם' פירושו האופי שלו, ה'מזל' שלו."

לכל אדם יש בחירה. אם הוא לא יוציא לפועל את היכולות המסוימות שלו בדרך טובה, אזי יש לו בחירה להוציא לפועל את כוחותיו בדרך לא טובה

לו דרך בפני עצמו לילך בו כי אין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהם דומים זה לזה ואין טבע שני בני אדם שוה. וכשהיו נביאים היו הולכים אצל הנביאים לדרוש את ה', והיה הנביא אומר על פי משפט הנבואה דרכו אשר ילך בה לפי שורש נשמתו ולפי טבע גופו... ומשבטלה הנבואה יש רוח הקודש בישראל. ואיש רוחו הוא יודיענו איך להתנהג. ורוח הקודש יש לכל אדם ואדם...". אני מדלג. "...אך אם חס ושלום יש בלבבו שורש קטן פורה ראש ולענה, אז פי רוחו רמיה אם יהיה מתנהג על פי רוחו, ודרכי איש זך וישר בעיניו, ויפול משמים לארץ ולא יוכל קום ויסור מדרכי ה' ומצוותיו... כלומר, עכשיו אין לנו להלך בגדולות ובנפלאות אך לראות שיהיה מעשינו אל ה' היינו לפי רצונו ית'... כלומר בקיום המעשים עצמם שהם מצוות עשה וזהירות ולא תעשה...". תורף הדברים, שאדם יכול, אם הוא לא מוטה מהתאוות, לדעת מה דרכו בעולם הזה!

אתה מוכרח להכיר את עצמך!

"וכיצד יכול אדם לדעת מה המזל שלו?"

"כמו שראינו בביאור, על פי הגמרא בשבת, אדם יכול להכיר את ה'מזל' שלו, את האופי שלו, על פי מה שהוא נמשך אליו. מי שמגלה שהוא נמשך לדם, יכול לשער שהוא במזל 'מאדים'. ולחילופין מי שנמשך לחסד וכדומה, יכול לשער שהוא 'מצדק'. אבל האמת היא, שההגדרות המדויקות לא כל כך חשובות. לכל אדם ישנו האופי שלו. יש דברים שהוא מרגיש שהם ממש נגד המציאות שלו! הוא לא מתחבר אליהם ולא נהנה מהם או אפילו נרתע מהם. לעומת זאת, יש דברים שהוא אוהב לעשות, דברים שהוא נהנה מהם - אלו דברים שמלמדים על האופי שלו."

"מה זה בדיוק 'אופי'?"

"המילה הזו מופיעה במדרש (בראשית רבה י"ט) ככינוי לנשמה - "הנשמה - זו האופיה, דבריתא דאמרין 'האופיתא טבא'". הכוונה לתכנית המבנה הפנימי של האדם. בכל אדם יש תכונות שונות, דבר שמתבטא בצרכים נפשיים מסוימים,

"כן, אבל הוא אומר שעכשיו לא!"

"נכון. הוא אומר שעכשיו אנחנו חייבים לשמור ולעשות את כל המצוות. אך בתוך המסגרת ההלכתית, יש לכל אדם מרחב בו הוא יכול, וצריך, לבדוק מה דרכו!"

"ואיך?"

"יש דברים שקל לדעת. לדוגמה מה שהביא הרמח"ל, עושר ועוני. אך הגר"א מדבר על דבר שצריך נביא שידע בשורש הנשמות כדי לדעת. זה משהו עמוק יותר שהוא קורא אותו 'דרכו' של האדם, שגם קשור ל'טבע גופו'. נראה עוד מקור מהגר"א שבו הוא מבאר את הדבר הזה ממש."

"איפה?"

"תפתח בפסוק 'חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה' (כ"ג ט). ושם ביאר - "... והעניין, כי האדם אי אפשר לו לשבור את דרכו, כלומר מזלו שנולד בו, כמו שאמרנו: (שם קט).

לזהות את האופי שלי? ונניח שאני יודע שאני נמשך לדם, איך אני יכול להוציא את התכונה הזו בצורה חיובית? שאלך בין הסדרים להיות מוהל או שוחט? זה לא שייך!"

"-צודק. נמשיך מכאן בעז"ה בפעם הבאה."

"טוב... אני מסכם. תחילה הראית לי את הקטע מדרך ה' בו הרמח"ל כותב, שלכל אדם יש תפקיד מסוים בעולם, ולפי מה שפעל בתפקידו כך יהיה שכרו, ושאי אפשר לדעת מדוע כל אחד קיבל דווקא מה שקיבל. עוד כתוב שם, שגמול המעשים נידון לפי מצבו של האדם בעולם. כאן שאלתי אותך כמה שאלות שעדיין ממתינות, ובעקבות חלקן המשכת לעומק הסוגיה, לברר שכל אדם יכול לדעת מה עניינו בעולם על-ידי שיכיר את כוחותיו ויצריו. אני מרגיש שאנחנו עוצרים ממש באמצע משפט..."

"-אכן... 'צוותא בסימא ואורחא רחיקא'..."

נמשיך בעז"ה."

"תודה!"

"בשמחה."

משיכה לדברים מסוימים וריחוק מאחרים, יצרים מסוימים ויכולות מסוימות. הדברים האלה הולכים יחד כחבילה. אופי מסוים כולל יצר כזה, צורך כזה, יכולת כזו, ואופי אחר - חבילה שונה. כמו שראינו, לכל אדם יש בחירה. אם הוא לא יוציא לפועל את היכולות המסוימות שלו בדרך טובה, אזי ישלוט בו חלילה היצר המקביל להוציא לפועל את כוחותיו בדרך לא טובה."

"זה מעניין מאוד! אך איך כל זה קשור לענייננו?"

"-אכן, יש הרבה הרבה מה ללמוד מכאן, ואולי נגיע לזה. לענייננו, אדם צריך ללמוד את עצמו - להכיר את הכוחות שלו ואת היצרים שלו, כדי לדעת מה ה' רוצה ממנו בעולם, וממה הוא רוצה שהוא ישמר! יש מכאן גם עצה עצומה לצורה בה יש להתמודד עם היצר, אך לא נרחיב בזה כעת. תזכיר לי בפעם אחרת. בסדר?"

"בסדר. אני מבין שצריך לסיים כבר, נכון? אשאל שאלה אחת ואז אסכם. מה שאמרת שאדם יודע שהוא 'נמשך לדם' לא כל כך מתאים למציאות חיים של בחור ישיבה... איך אני יכול

תורה תורה חגרי שק!

אגודת 'קדושת ציון' כאובה ואבלה על הסתלקותו לשמי מרומים של האיש הגדול בענקים, היורד לעומקה של סברה ולפשוטו של מקרא, אשר קרב את הבריות לתורה במאור פנים והיה מדורשי ציון על טהרת הקודש כל ימיו, העמיד תלמידים לאלפים וחבר ספרים יקרים וחשובים המאירים את נתיבותינו, מנקיי הדעת שבירושלים

הגאון הצדיק רבי לייב מינצברג זצ"ל

ראש קהל 'עדת ירושלים' ומח"ס 'בן מלך'

מי יתן לנו תמורתו!

אגודת 'קדושת ציון', לדרישת ציון על טהרת הקודש

בענין הספר 'ויואל משה'

מאמר ציונים ויעודים • חלק ג'

הרב חיים והב

בואו ונניח, שקבוצת אנשים גדולה, כאלף משפחות, הגיעה לחבל ארץ שבו לא שולט איש, והתישבה שם.

והנה, לאחר כמה לילות החלו התושבים לשים לב, שנגנבו כמה ראשי צאן. חקירה קצרה העלתה שהגנבים באו מן הכפר שנמצא לא רחוק ממקום מושבם. והנה אף שניסו אנשי מושבה זו לדבר עם ראשי הכפר ההוא שלא ישנו מקרים כגון אלו בעתיד, הדבר לא עזר, הגנבות המשיכו ואף אנשי הכפר הנ"ל החלו להתנהג באלימות ולקרוא תיגר על אנשי המושבה.

במקביל, ברבות הימים החלו אנשי המושבה לחוש כי מלבד האויבים מבחוץ גם בתוך המושבה לפעמים נתגלעו ויכוחים ונעשו עוולות, ונוצר מצב מסוכן, בו מי שיותר חזק – הוא הגובר.

ועוד בעיה חמורה החלה נוקשת על דלתות אנשי המושבה, והיא הלכלוך הרב שהצטבר עם הזמן והחל מעיק על חייהם, לא רק בריח נורא אלא גם במחלות שהחלו מתרגשות על התושבים.

כל אלו הצרות, מלבד שלל נושאים אחרים, כגון מי ילמד את הילדים, ומי ישלל את מקורות המים ועוד ועוד, הובילו בסופו של דבר לאסיפה כללית, שבה הגיעו כולם להבנה, ולפיה בלי חלוקת תפקידים ברורה, המקום לא יוכל להתקיים יותר במתכונתו הנוכחית.

לבן הוחלט, שקבוצת אנשים יהיו ממונים על השמירה כנגד אנשי הכפר העוין, וכן קבוצת אנשים אחרת יהיו ממונים על בטחון אנשי המושבה פנימה, שלא יתגבר החזק על החלש והעשיר על העני, וכל מי שנעשתה לו עוולה יהיה לו מענה. וקבוצה אחרת יהיו אחראים על הנקיון,

מאמר זה הוא המאמר השלישי והחותם של שני המאמרים הקודמים שנתפרסמו בחודשים שעברו, ובשביל שיובן היטב היה ראוי לקוראם יחדיו^[*], אך ההכרח לא יגונה, ובעוד שהמאמרים הקודמים עסקו בבנין בית המקדש ובעליה לארץ, כאן אנו מגיעים לנושא השלישי, שהוא שלטון יהודי.

שלטון יהודי

כתב הרב (ז):

"עלם הרעיון של לקחת ממשלה לישראל **עלמם** לפני ציאת המשית מינות וכפירה דרכי ה' ויחזק, כי רק הוא ית"ש המשעזד והגואל".

ועוד כתב (אות ט), וז"ל:

"ואף אם יהיו כל חזרי הממשלה כולם אהובים כולם צרורים אף **כתנאים** ואמוראים, מ"מ אם לוקחים הממשלה והחירות מעלמם טרם שהגיע הזמן, הוי דחיקת הקץ שהיא כפירה בתוה"ק ובאמונה".

הנה גם כאן מעמיד לנו הרב כיסוד מוסד את ההנחה, שכל התארגנות של יהודים בצורה שלטונית, היא כפירה בתורה ודחיקת הקץ.

ובכן, על-מנת להעמיד דבר זה על בוריו, נצטרך להבין תחילה מהו שלטון, ומדוע נאסר לנו להעמיד שלטון יהודי כל זמן הגלות לשיטת הרב.

ונתחיל בהגדרת המושג 'שלטון'. ואין כמו משל פשוט כדי להסביר דבר מורכב, וזה החלי:

[*] המעונין יכול לקבלם עם שאר מאמרים בכתובת זו -

ובכן, הרב לומד שיש איסור בדבר זה משני מקומות.

האחד, מצד השבועה 'שלא ידחקו את הקץ', כמבואר בדבריו באריכות (לוח טו). לכן אמרתי אני בליבי להתבונן בגדרי שבועה זו, ואשתדל לקצר -

ראשית יש לך לידע, ששתי גרסאות יש כאן. אית דגרסי שלא ירחקו את הקץ. ואית דגרסי שלא ידחקו את הקץ. והרי ביאורם -

רש"י פירש, שלא ירחקו את הקץ **בעוונם**.

ואילו המהרש"א מסביר, שלא ירחקו את הקץ, היינו שלא יהיה נראה בעיניהם רחוק.

והגירסה השניה היא 'שלא ידחקו את הקץ'.

ופירש רש"י - ע"י תפילות ותחנונים. וכן פירש המהר"ל בינצח ישראל, וכן נראה מדברי הרמב"ן בספרו 'האמונה והבטחון'.

ובשו"ת משנה הלכות (תק"י יא סי' 6) מסביר, שהוא ע"י השבעות ושמות הקודש. וכן מפרש החת"ס (תק"ו ליקוטים סימן פו). ונראה מדבריהם, שמסבירים כן כוונת רש"י.

מכל מקום הרי חזינו, שלכל הבאורים הללו שבועה זו לא נגעה ולא פגעה בנדוננו אנו - היינו שלטון יהודי - וא"כ משבועה זו לכאורה אין להביא סיוע לדברי הרב.

ואמנם מצינו לכאורה עוד במדרשים ובראשונים לשון של 'מיהרו את הקץ' וידחקו את הקץ' על מה שנאמר על בני אפרים, שיצאו ממצרים לפני הזמן וארע להם מה שארע, כמ"ש הרשב"ש (מ"ח רמב"ם סימן 3), וז"ל - 'צא וראה בני אפרים מה קרה להם שמהרו את הקץ'. ולפי זה מצינו עוד גדר של דחיקת הקץ.

ואחרים על הרפואה ועל חינוך הילדים, וכן ע"ז הדרך בכל עניני החיים.

אך כאן נתקלו בבעיה קשה, והיא - לא כולם היו מרוצים בתפקידם, ואנשים החלו להתמרד נגד המוסכמות האלו, שהרי איך מי שהיה עד כה חברי כערכי, מעתה יוכל להיות שוטר ומושל עלי? וחזרה אש המחלוקת שוב לבעור.

התכנסו שוב כל התושבים והגיעו הפעם להבנה ברורה, ולפיה אם רצונם שחלוקת התפקידים - וממילא החיים התקינים - ימשכו,

צריך לתת תוקף כח ומורא לאותם בעלי תפקידים ולהעניש את החורג מאותם כללים. ובמילים אחרות, כדי שיוכלו חייהם להתנהל כשורה - הם הקימו שלטון. ואכן כך עשו, ומאז חזרו השקט והשלוה לשרור באותה מושבה.

ודע, שאם אנשי המושבה הזו היו יהודים, והיו מבססים את חוקיהם על ההלכה, היו נקראים 'שלטון יהודי'.

ואם היה להם שטח משלהם עם גבולות מוגדרים, היו נקראים 'מדינה'.

עד כאן הגדרה פשוטה של המושג 'שלטון', וההכרחים להקמתו.

ומעתה אמור לי אתה, קבוצת יהודים שרוצים ליצור מערכת חיים נורמלית ומתפקדת - היכן מצינו שאסור להם לעשות כן?

הרי ברור מעבר לכל ספק, שהמושג של שלטון והיררכיה הוא דבר נצרך לקיום כל מערכת, מביתו של אדם עובר דרך הישיבה בה הוא לומד והעבודה בה הוא עובד. ולולא כך הכל הופך במקרה הטוב לקידרא דבי שותפי הקופאת על שמריה, ובמקרה הרע לארץ רפאים שרבו עריציה, שהרי כל דאלים גבר.

השלטון היהודי ולתת למדינות האסלמיות לשלוט כאן? או שמא עלינו להפך למדינה החמישים ואחת של ארצות הברית ולמסור את ארץ ישראל לריבונותם, כי העיקר הגדול אשר ממנו אין לזוז הוא שאסור עלינו לנהל את עצמנו כשלטון עצמאי, אלא אנו זקוקים לגוי של שבת שינהלנו ויציל אותנו מכפירה?

לומר דבר זה קשה מאד בין מצד הסברה ובין מצד ההלכה.

והסיבה השניה לאסור שלטון יהודי, העולה מדברי הרב בכמה מקומות, היא סברתו, ולפיה עצם ההתעסקות ביעודים שהם ענינו של משיח, כגון קיבוץ גלויות, בנין בית המקדש והחזרת המלכות לישראל - היא איסור חמור, שהרי הנסיון לעשות זאת בעצמנו נחשבת ככפירה בביאת הגואל.

ובכן כבר כתבתי לך בעבר, שלא מובנת לי טענה זו - שמי שיגשים את אחד מיעודיו של מלך המשיח הוא כופר בביאתו. והרי הרמב"ם, אע"פ שכתב שהמשיח יבנה את בית המקדש, עכ"ז כתב בהקדמתו למסכת מדות, שענין מסכת זו היא כדי שנדע היאך לבנותו. הרי מפורש יוצא, שלא ראה בזה

אך ראה אבי גם ראה, שגדר זה הוא הוא שטענו וכתבנו לכל אורך מאמרנו הקודמים, ר"ל שהשבועה שהושבענו באה לאסור עלינו יציאה מרשות הגויים נגד רצונם, וכן לאסור עלינו למרוד בגוים בעוד אנו יושבים תחתם, כמו שהיה בבני אפרים שיצאו לפני הזמן נגד רצון מצרים. אך כשהגויים מתירים לנו לצאת מרשותם, וכ"ש כשהם מכירים בשלטוננו, מעולם לא נאסר.

אלא מה שברור הוא, שהמניעה היחידה המוזכרת לגבי שלטון יהודי היא שאין להקים שלטון עצמאי תחת שלטון קיים, שדבר זה נקרא מרידה במלכות, ועליה הושבענו שלא נמרוד על המלכיות, כמו שהארכנו במאמרים הקודמים.

ואם כן, לפי זה אין מניעה בזמנו לקיים שלטון יהודי, שהרי כאן בא"י תהילת לא עליון לא כייפינן לשום אומה, ומעמדנו שווה בין שווים, שזהו ענין מדינה ריבונית.^[*]

ובר מן דין לא הבינותי - היום, כשמוסכם על רוב ככל העמים שישראל היא מדינה ריבונית, כאמור, כיצד למעשה עלינו להתנהג לפי דברי הרב? האם עלינו לפרק את

ובר מן דין לא הבינותי - היום, כשמוסכם על רוב ככל העמים שישראל היא מדינה ריבונית, כאמור, כיצד למעשה עלינו להתנהג לפי דברי הרב? האם עלינו לפרק את השלטון היהודי ולתת למדינות האסלמיות לשלוט כאן? או שמא עלינו להפך למדינה החמישים ואחת של ארצות הברית ולמסור את א"י לריבונותם, כי העיקר הגדול אשר ממנו אין לזוז הוא שאסור עלינו לנהל את עצמנו כשלטון עצמאי, אלא אנו זקוקים לגוי של שבת שינהלנו ויציל אותנו מכפירה?

[*] ובכן, מדינת ישראל - עם כל בקורתנו על השלטון שחצב לעצמו בורות נשברים - מוגדרת בעולם כ'מדינה ריבונית', כלומר עצמאית, שאינה תלויה או כפופה למדינות או למעצמות. במילים אחרות, אין עלינו כל חוב לשמוע לאף מעצמה גדולה ככל שתהיה, ויותר מזה, אין לשום מדינה או מעצמה רשות להתערב בענינינו הפנימיים. ומה שנראה, כי אנו מתחשבים יתר על המידה בדתם של פוטין, טראמפ וכן ע"ז הדרך, לא מכח כפיפות וחוב, אלא מתוך שיקולי כדאיות של תן וקח [וכן מתוך מודך לב של שלטון שאינו בוטח בה' שכתו גדול משל כל גוי ומעצמה], וזה ברור לכל מי שקצת מכיר את ההיסטוריה של המדינה הזאת, כגון מלחמת ששת הימים, שפתחנו בה כנגד דעתה של רוסיה כידוע [שהרי היא חמשה את הסורים], ומאידך התקפת הכור בסוריה היתה כנגד דעת ארה"ב, שאף הפעילה סנקציות על ישראל לאחר התקיפה.

ואם תרצה לראות מה נקראת 'כפיפות לאומה אחרת', תסתכל על ה'פלשתינים', שאנו יכולים בכל רגע נתון להכנס לשטחיהם האוטונומיים, לבצע מעצרים ושאר דברים, ואף קיומו של זרם החשמול שלהם תלוי ברצוננו הטוב [או הרע, לצורך הענין], מה שאין כן מצבה של מדינת ישראל, כידוע.

מעות לכיסו, שהרי אמרו חז"ל (סנהדרין נ"ה) 'אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס', וכן יהיה איסור ח"ו להרבות התלמידים, כי אמרו (ס"ג) 'אין בן דוד בא עד שיתמעטו התלמידים', והדבר ממש חוכא ואטלולא, כי לא נאמרו כל אלה לא לחיוב ולא לציווי, אלא הם מעשי ה' בלבד, ומזייפי ה'ויואל משה'***] לא חשו כלל להעמיד את כ"ק האדמור"ר (שליט"א) [זצ"ל] באור שלילי כל כך".

סוף דבר, אע"פ שרצוני להרחיב עוד בענין זה של ציוויים ויעודים, וליבי רץ לכתוב עוד, אשיבנו אחר, ואומר לקולמוסי עד פה תבוא לא תוסיף, כי אימת האריכות תבעתני, וחרב העורך שלופה על מילותי, ועל הקוראים אחוס שלא להתישם בכפל דברים. לכן אתה המעיין הבן בדברים אשר דברתי אליך והפוך בהם כי לא דבר ריק הוא.

ואנו לי-ה ולי-ה עינינו שיקים שבועה, בקול תרועה, ויביא תשועה, לכנה נטועה, ותרבה הדעה.

החותם בהערכה לכל עמלי תורה,
חיים והב.

***] לשיטתו אויל, שהספר 'ויואל משה' יד זרים שלטה בו, ויש בו זיופים לא על דעת האדמור"ר, כמו שכתב בהקדמתו, ולכל אורך הדרך מפריד הוא בין הספר לבין מחברו.

סתירה, ואם כן אין זו כפירה ואף לא פחיתות לחשוב כן. וסברה פשוטה היא, שאם **מצוה** היא לעלות לא"י, לדוגמא, אין ביאת משיח או עיכובו מעלה או מוריד כלל מחיובנו במצוות, כמ"ש הרמב"ם בעצמו באגרת השמד. וזה לי פעם שלישית שאני מעתיק את לשונו, אך מה אעשה ואין דומה לרבינו הרמב"ם בהסברת ענין ארוך במילים קצרות וקולעות, וכמה קצרן הוא זה, וז"ל:

"וחיוב המצוות אינו תלוי בביאת המשיח, אלא אנחנו מחויבים להתעסק בתורה ובמצוות, ונשתדל להשלים עשיתך, ואחר שנעשה מה שאנחנו מחויבים, אם יזכה ה' לנו או לבני בנינו לראות המשיח - הרי זה טוב יותר, ואם לא - לא הפסדנו כלום, אלא הרווחנו בעשייתנו מה שאנחנו מחויבים."

והוא היסוד שהעמדנו בראשית מאמרנו^[*], שאין לערב בין היעודים שנתבשרנו עליהם לבין הציוויים המוטלים עלינו, וראיתי שכבר העיר על כך בקונטרס "פוקח עורים"^[**], וז"ל:

"וביותר קשה, דאם תאמר שיש ללמוד מהנ"ל איסור קיום שלטון על ישראל כדי שלא יעכב הגאולה, א"כ לפ"ז יש איסור חמור ועוון המעכב הגאולה לכל מי שיכניס

[*] גליון אב תשע"ח.

[**] ניתן להשיגו בכתובת הנ"ל.

בס"ד

בסע"ד זכינו להוציא לאור, חוברת המבארת את הזכות המצווה והברכה שיש לחתנים וכלות להודות לה' בזמן הנישואין כמובא בירמיה (ג'ג"א). בתוספת סיפורים מאמרים ורעיונות. בנוסף חוברת נוספת המבארת בבאור קל ונעים את ההודיה בכל ברכה מהשבע ברכות.

המעונינים להקים גמ"ח במקום לימודיהם (ישיבה/סמינר) יכולים לפנות לפנות ל:
055-6785647

עת לדבר

הרב יהודה אפשטיין

כמטחוויו קשת מכל העיסוק הפוליטי הקטנוני. ואף שהנושאים הנידונים בעלון ובקרב חברי האגודה לעתים קרובות נושקים למה שדנים בו הפוליטיקאים, תמיד אנחנו משתדלים להשמר מהגדרות אחר אותן רזולוציות נמוכות של שיח רדוד וכל הכרוך בהתעסקות במערכת הפוליטית. משום כך, על-אף פניות רבות שהגיעו אלינו לפני הארץ, נמנענו מלחוות דעה לגבי השאלה למי ראוי להצביע, סמכנו על כך שבעניינים הללו כל אחד עושה כהוראת רבותיו והשתדלנו להמשיך לסלול את דרכנו ללבות יושבי בית המדרש בדרך המסורה, הישנה והטובה - דרך הטיעונים התורניים, המשא ומתן העיוני והניתוח השכלי.

גם אחר שהתקבלו תוצאות הבחירות הללו, אין בכוונתנו לחוות דעה על מפלגה כזו או אחרת או על מועמד או נציג כזה או אחר. אנו עוסקים ברעיונות ולא במפלגות, בדעות ולא באנשים. אולם על התופעה שהיינו עדים אליה במהלך אותה מערכת בחירות ואשר חצתה מפלגות וציבורים שונים, איננו רשאים לעבור על סדר היום, שכן היא מבטאת בצורה בולטת את אותו חסרון שקיים בציבוריות שלנו, ואשר רבים צמאים כבר זמן רב אליו. זוהי תוצאה בלתי נמנעת של הבריחה מהתמודדות תורנית רצינית ואמתית למול אתגרי התקופה, וכאשר הבור ריק ואין בו מים - נכנסים בו כל אותם יצרים אפלים של פוליטיקה קטנה, וכפי שביאר זאת הסטייפלר בדבריו המדויקים.

התופעה הבולטת ביותר אשר צרמה לכל מי שרגש יהודי בריא שוכן בקרבו הייתה שנושאים רעיוניים נדחקו לקרן זוית, וככל שהדבר הפך לאישי, מגזרי, מפלגתי - כך עלתה ההתלהבות

בעקבות הבחירות המוניציפליות שהתקיימו לאחרונה

כתב מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל בספרו 'חיי עולם' (פרק ה', עמודים י"ז - י"ח) -

"הנפש בטבעה אינה רואה סיפוק בהבלי תענוגי עוה"ז, ומשתוקקת להתדבק לרם ונעלה מרום וקדוש, אלא שלא הוטבע בה להשיג בכוחות טבעיים מהו מרום וקדוש [וכ"ז] הוא למען תהיה הבחירה בידו] כ"א בעיון השכל ובסייעתא דשמיא ישיגוהו, והאומות אשר לא ידעו את ה' בחרו להם איזו ע"ז לעבדה ולהעריצה, ואח"כ מצאו הפוקרים ענין בפילוסופיא להעריצה ולהקדישה ואמרו שזהו הרוחני היותר נעלה שראוי להתמסר לה בכל לב, ובדורות האחרונים שלא מצאו הפוקרים טעם נעים בהתעמקות השכל מצאו להם דרך אחרת להשקיש תשוקתם לרוחניות ונעלה והוא להתפס בשטה של איזו מפלגה [כמובן מזו שמצפה להשיג שם כבוד או ממון וכו'] ומצטרף לנושאי דגלה לעבוד למען מפלגתו ולהעריצה כמין נעלה מכל מעלה עד שתוקע במחשבתו כי מי שמתנגד לה ראוי לירד לחייו...".

- **עיי"ש** עוד בדברים הנפלאים אודות המשך התהליך זה, המכלה כל חלקה טובה, כאשר הוא מסיים - "והנפש לא תמלא ולא תמצא מנוח אלא בהתדבקה באביה שבשמים ית"ש כי ממנו ית"ש נאצלה והוא מחוללה ויוצרה".

כידוע, אגודת 'קדושת ציון' משתדלת ככל יכולתה להתרחק מנושאים פוליטיים, ממחלוקות בתוך הציבור החרדי ומעניינים אישיים כאלו ואחרים, בהיותנו אגודה רעיונית העוסקת בהפצת דעת ה' וערכים נצחיים ונעלים, הרחוקים

הוא הציבור אשר נגרר אחר התקשורת הרדודה ושאר מעצבי דעת הקהל של הרחוב, המייחסים חשיבות מופלגת לבחירות מוניציפליות, אשר מעצם טבען עוסקות בזוטות כמו תקציבים, משרות, חלוקת משאבים וכדומה. זאת בשעה שהמפלגות החילוניות הגדולות, אשר מרכיבות ממשלות ומכריעות בכל אותם נושאים גורליים

הנוגעים לחיי האומה – מפלגות אלו בקושי טורחות להשקיע באותה מערכת בחירות. מפלגת השלטון אך בקושי מכניסה נציג מטעמה למועצת עיריית ירושלים, ובערים רבות היא אינה מעמידה נציגות כלל. הם עוסקים בניהול המדינה ובקביעת מדיניות ביחס לאותם מאורעות חוקבי עולם [כמובן, מדובר במדיניות רעה וכושלת, שכן מי שאינו מאמין באמת בה' כמנהל ההיסטוריה אינו מסוגל להנהיג מדיניות נכונה, אולם כך או אחרת – על-פי דרכם הם עוסקים בנושאים גורליים]. ובאותו הזמן עוסקים אנשים שבינת המדרש אמור היה להיות צור מחצבתם בשאלות 'כבודות-משקל' כגון איזו רשת תקבל קרוואן פלוני ומי יהיה סגן מנהל מחלקת תברואה בעירייה אלמונית.

כל זה אינו אלא תוצאה הכרחית מהניתוק שנוצר בין התורה לחיים, בין קהל יראי ה' להיסטוריה העולמית. אילו היה הציבור חי לאור תורה החובקת עולם ומלואו, אילו היה מבין שמחובתנו להשליט את דעת התורה על כל מערכות החברה, אילו היה מובן לכל סוגיית הגרעין האיראני, המאבק בטרור, ההתבוללות הנוראה בארץ ובעולם, וכן כל סוגיות החברה והכלכלה – כל אלו אינן אלא סוגיות תורניות – אזי לא היה מעניין אף אחד אם הנציגים שלו במערכות הציבוריות שייכים לשטיבל שלנו או

והרקיעה שחקים. בהמשך דבריו שם מדבר הסטייפלר על השלב הבא במדרון האנושי, אז יצר ההערכה מוצא את פורקנו בקבוצות כדורגל וכיוצא בכך, ומי שהתבונן מעט במה שאירע באותה מערכת בחירות – קשה היה לו להמלט מההשוואה לאופן בו הפחותים שבאומות העולם ממלאים את זמנם באצטדיונים. [כמובן,

שאינן כוונתנו לאותם יהודים יראים ושלמים שעושים כמצוות רבותיהם כפי שהם נוהגים בכל דבר וענין, ונותנים לבחירות ולמפלגות ככל שמדובר במאבקי כח ושליטה את המשקל הראוי להם בחייו של עובד ה'. אך לדאבונו, ראינו לא מעטים אשר בשם 'בן ישיבה' יכונו, והלהט שלהם לתאוות ההתנצחות עבר את גבול הטעם הטוב ובוודאי חרג מרצונם של רבותיהם].

התופעה הבולטת ביותר אשר צרמה לכל מי שרגש יהודי בריא שוכן בקרבו הייתה שנושאים רעיוניים נרחקו לקרן זווית, וככל שהדבר הפך לאישי, מוזרי, מפלגתי – כך עלתה ההתלהבות והרקיעה שחקים

כאמור, תופעה זו, ככל שהתבטאה בצורה חריפה וגסה במערכת הבחירות האחרונה – לא נולדה בחלל ריק. היא נולדה על רקע ההרגשה הרווחת בציבור, אשר הגיעה מהרחוב ולא מבית המדרש, ולפיה דבר אינו חשוב מלבד מלבד האחרונה – הלנו אתה, אם לצרנו. בשעה שדברים אדירים מתרחשים ברחבי תבל, בורא עולם מניע את העולם לעבר תכלית בריאתו, מקבץ נדחיישראל ומרומם את קרנם אחר שירדו לאשפתות ותהליכים בינלאומיים אדירים מכוונים כולם לעבר אותה תכלית נרצית באותה שעה ניצב לו קהל יראי ה', אשר אמור היה לשאת בגאון את השקפת התורה על כל אותם מאורעות, ובוחר תחת זאת להתבוסס בכוכן הפוליטי המצחין והקטנוני.

כמה חילול ה' יש בדבר, שדווקא הציבור האמור להיות אמן על ערכי הנצח של התורה –

לארצם, שמירת שבת מוחלטת ברחבי המדינה – כל הדברים הללו אמורים לעניין את מי שקורא קרית שמע ומניח תפילין הרבה יותר מאשר 'להתפס בשטה של איזו מפלגה', כלשונו זהה של בעל הקהילות יעקב.

אגודת 'קדושת ציון' קוראת לקהל יראי ה' להתעשת ולהתישב בדעתו, לא להגרר אחר הרחוב ואתרי הביבים למיניהם, לבחון מחדש מה עיקר ומה טפל, מה חשוב בחיים ומה לא, עבור מה ראוי להשקיע ולהקריב ומה אינו אלא תחליף רדוד לעסקי ההבל של העולם החילוני. בואו נפתח מחדש את התנ"ך, נתבונן על מה כרתנו ברית עם בורא עולם, נעיין מה תפקידנו בעולמו, נברר כיצד עלינו למלא אותו ונדע ליישם את כל המסקנות המתבקשות במרחב הציבורי.

של השכנים. ובכלל, כל המערכה הזו של בחירות מוניציפליות הייתה מקבלת את הפרופורציה הנכונה. אז היו הכל מבינים, כפי שמבינות המפלגות הגדולות שבשלטון, שהסוגיות האמתיות והקריטיות לקיום האומה אינן מתמקדות בשאלת זהותו של ראש עיריית אלעד – האם יהיה ליטאי או חסידי, ספרדי או אשכנזי, ובכמה נציגים יזכה כל מגזר בעיריית ירושלים. אז היו הכל מבינים, שבפני העם היושב בציון עומדות שאלות הרבה יותר חשובות – המאבק על דמותה של המדינה ושל החברה בישראל, כינון המשפט העברי תחת משפט הגויים, הוקעת קהילת החוטאים, אשר מצעדיה המתועבים ברחובות ירושלים כבר הפכו לדבר שבשגרה, גרוש האויב מארצנו וחסול הטרור, ביעור עבודה זרה מארצנו בכלל ומעיר הקודש והמקדש בפרט, החזרת המסתננים

אילו היה מובן לכל שסוגיית הגרעין האיראני, המאבק בטרור, ההתבוללות הנוראה בארץ ובעולם, וכן כל סוגיות החברה והכלכלה – כל אלו אינן אלא סוגיות תורניות – אזי לא היה מעניין אף אחד אם הנציגים שלו במערכות הציבוריות שייכים לשייבל שלנו או של השכנים

תורמים ומשתתפים!

קוראים יקרים, ככל שחולף הזמן ומתרבים הקוראים, וככל שעולה וגוברת הדרישה לפעילות נוספת בהיות אגודת 'קדושת ציון' הגוף היחיד כיום שמייצג את דרישת ציון על טהרת הקודש ביזרה הציבורית, כך הולך ונעשה כבד המשא המוטל על העוסקים במלאכה. העול הכספי גם הוא עולה בהתאם, ולשם כך אנו פונים אליכם הקוראים הנאמנים אשר מכירים בערכה של מלאכת הקודש.

[1] באמצעות העברה בנקאית

[2] באמצעות כרטיס אשראי

[3] באמצעות כרטיס אשראי

באמצעות פניה לכתובת הדוא"ל
QDUSHAT.ZION@GMAIL.COM

דרך 'קהילות' או 'נדרים פלוס'

לחשבון עמותת קדושת ציון
בנק: 20 (מרחי) סניף: 459 (העיר העתיקה)
חשבון: 109491

בכדי לבסס את פעילות האגודה ובעיקר את הוצאת העלון באופן יציב, אנו זקוקים בעיקר להוראות קבע, אשר מאפשרות תכנון לטווח ארוך. המעוניין לתרום הוראת קבע יוכל לעשות זאת באמצעות כרטיס אשראי באחת הדרכים האמורות או באמצעות פניה לכתובת הדוא"ל הנ"ל לשם קבלת פרטים לצורך חתימה על הוראת קבע בנקאית או מתן צ'ק פטור ממס.

079-5383396 @ 077-3180775 QDUSHAT.ZION@GMAIL.COM

עצמאות מדינית' בעיני חכמינו הרב יצחק מרגליות

הרי שלדבריו החלה עצמאות ישראל בשנת שבעים ומאה לשרטות, שנת תרי"ח לבריאה [141 לפנה"ס].

ויש להבין, מדוע בעיני חז"ל לא החלה אז עדיין עצמאות ישראל, ומה אירע ארבע שנים לאחר מכן, שאז החלה העצמאות ע"פ חז"ל.

ובכדי להבין זאת שומה עלינו להתבונן כיצד הוסר עול הגויים מעל ישראל בשנת שבעים ומאה. וכך מסופר בספר מקבים א' – (יג לה-מ).

"ויבחר שמעון אנשים וישלח אל דמיטריוס המלך לעשות הנחה לארץ כי כל מעשי טריפון היו חמס. וישלח אליו דמיטריוס המלך כדברים האלה ויענהו ויכתוב לו את האגרת הזאת.

המלך דמיטריוס לשמעון הכהן הגדול ואוהב מלכים ולזקנים ולעם היהודים שלום. את עטרת הזהב וענף התמר אשר שלחתם קבלנו ונכונים אנחנו לעשות לכם שלום רב, ולכתוב לאשר על המסים לעשות לכם הנחות. ואשר קיימנו לכם קיים והמבצרים אשר בנייתם לכם יהיו. ואנחנו נשא את שגיאותיהם ואת פשעיהם עד היום הזה ומס הכתר שאתם חייבים ואם שולמו מסים אחרים בירושלים לא ישולמו עוד. ואם יש בכם ראויים להיכתב בין האנשים אשר אתנו יכתבו והיה בינינו שלום."

אמור מעתה, כי העצמאות של שנת שבעים ומאה, התבטאה בהסכמת המלך היווני להניח לישראל מחובת המיסים, והסכמה לשאת את שגיאותינו ופשעינו/ כלפי הממלכה היונית.

אולם ארבע שנים לאחר מכן מספר ספר מקבים א' (טו י) כך –

גרסינן בעבודה זרה ט. – "מלכות פרס בפני הבית שלשים וארבע שנה, מלכות יון בפני הבית מאה ושמונים שנה, מלכות חשמונאי בפני הבית מאה ושלוש, מלכות בית הורדוס מאה ושלוש".

הרי מבואר בגמרא, שמלכות יון החלה בשנת השלשים וחמש לבית השני, היא שנת ג"א תמ"ב לבריאת עולם [317 לפנה"ס].

עוד מבואר שם בגמרא, ששש שנים עברו משמלכו יון על עולם ועד שמלכו על כל העולם כולו, והמנין למלכות יון שמונים לו בשטרות מתחיל מן השנה בה מלכו על כל העולם, שהיא השנה השביעית למלכותם, והיא שנת ג"א תמ"ח לבריאת עולם [311 לפנה"ס].

לפי זה עולה, שמלכות יון נמשכה עד שנת מאה שבעים וארבע למנין שטרות – תרכ"ב לבריאה [137 לפנה"ס], שהיא שנת מאה ושמונים למלכותם, ומלכות בית חשמונאי החלה בשנה המאה שבעים וחמש לשרטות – תרכ"ג לבריאה [136 לפנה"ס].

וזאת, ימים רבים לאחר נס חנוכה, אשר אירע עוד תחת מלכות יון בשנת מאה ארבעים ושמונה לשרטות – תקצ"ו לבריאה [164 לפנה"ס].

אולם בספרי דברי הימים של אותה תקופה – בספר מקבים א' ובקדמוניות היהודים של יוסף בן מתתיהו – מבואר, כי מלכות בית חשמונאי החלה כמה שנים קודם לכן. וזה לשון ספר מקבים א' (י ג מה-סג) – "בשנת שבעים ומאה הוסר עול הגויים מישראל. ויחל עם ישראל לכתוב בספרים ובשרטות בשנת אחת לשמעון הכהן הגדול ושר צבא ונשיא היהודים" [הוא שמעון אחי יהודה המקבי, אשר עמד בראש העם אחר מות יהודה ויונתן אחיו].

רעה גדולה ובארצנו בעדן ניתן מאה ככר ולא
ענהו דבר.

וישב בחרי אף אל המלך ויודע לו את
הדברים האלה... ויכעס המלך כעס גדול.
ויעמד המלך את קנדביוס לשר צבא שני על
ארץ החוף וחיל רגלים ופרשים נתן
לו. ויצו עליו לחנות לפני יהודה...
ולהלחם את העם.

ויעל יוחנן נהוא אשר לימים
נקרא יוחנן כהן גדול מגזר, ויודע
לשמעון אביו את אשר פעל
קנדביוס. ויקרא שמעון את שני
בניו הגדולים, את יהודה ואת
יוחנן, ויאמר להם אני ואחיי ובית
אבי נלחמנו מלחמות ישראל למן
ימי הנעורים ועד היום הזה, ויצלח
בידינו להושיע את ישראל פעמים
רבות. ועתה זקנתי, ואתם בחסד
שמים, רבים אתם בשנים היו תחתי
ותחת אחיי, ויצאתם ונלחמתם
בעד עמינו, ומן השמים יהי עזר
לכם. ויאסוף מן הארץ עשרים
אלף איש מלחמה ופרשים, וילכו
נגד קנדביוס, וילינו במודיעים.
ויקומו בבוקר, ויצאו לעמק, והנה
חיל רב לקראתם רגלים ופרשים
וכו' ויתקעו בחצוצרות וינגף
קנדביוס ומחנהו, ויפלו מהם
חללים רבים, והנשארים ברחו
למבצר... ויוחנן רדף אותם... ויגושו
עד למגדלים אשר בשדות אשדוד,
וישרפה באש, ויפלו מהם כאלפיים
איש, וישב ליהודה בשלום".
קצרו של דבר, בשנת מאה ושבעים
וארבע לשטרות התכחש אנטיוכוס
השביעי לברית עם יהודה, ותבע
הכרה יהודית במלכותו. או אז הודיע לו
שמעון נשיא ישראל, כי אין בכוונתו להיענות
לדרישותיו החצופות, בשמוע המלך היוני זאת
יצא למלחמה על יהודה, בה נכשל ונפל חילו,

"בשנת ארבע ושבעים ומאה יצא
אנטיוכוס נהוא אנטיוכוס השביעי שמלך שנים
רבות לאחר אנטיוכוס הרשע 'אנטיוכוס אפינס'
לארץ אבותיו ויאסוף אליו את כל החיל עד
אשר מעטים היו עם טריפון". ובהמשך שם
(פו כה- מא עז טו ה-י) - "ואנטיוכוס
המלך חנה על דור ביום השני
ויקרב אליה את חילו בעשותו
מכונות ויסגור את טריפון
מצאת ומבוא. וישלח אליו
שמעון אלפים איש בחור
לעזור לו וכסף וזהב ודי אוכל.
**ולא חפץ לקבלם וישם לאל את
כל אשר נדבר אתו בראשונה
ויתנכר אליו.** וישלח אליו את
אתנביוס אחד מאוהביו לדבר
עמו לאמור אתם מושלים ביפו
ובגזר ובמצודה אשר בירושלים
ערי ממלכתי. את גבולותיהם
השימותם ותעשו רעה גדולה
בארץ ותשטררו במקומות
רבים בממלכתי. **ועתה השיבו
את הערים אשר לקחתם ואת
מסי המקומות אשר השתררתם
עליהם מחוץ לגבולות יהודה.**
ולא ונתתם תחתם חמש מאות
ככרי כסף ובעד ההשחחה
אשר השחתם ומס הערים עוד
ככרים חמש מאות ולא ובאנו
ונלחמנו אתכם.

ויבוא אתנביוס אוהב
המלך ירושלים וירא כבוד
שמעון ואת מערכת הכלים
ועם כלי הזהב וכלי הכסף ואת
המעמד הגדול וישתומם ויודע
לו את דברי המלך. ויען שמעון
ויאמר לו **לא ארץ נכריה לקחנו ולא ברכוש
נכרים מְשַׁלְנו כי אם נחלת אבותינו אשר בידי
אויבינו בעת מן העתים בלא משפט נכבשה.**
ואנחנו כאשר הייתה לנו עת השיבונו את נחלת
אבותינו. ועל יפו וגזר תדרוש הן עשו בעמנו

ויד ישראל גברת.

זאת היא עצמאות בעיני חז"ל! לא הסכמת העמים לעצמאות בעקבות פעילות דיפלומטית, רק עמידת גבורה נחושה למול דרישות העמים, ואמירה בוטחת כי "לא ארץ נְכַרְיָה לקחנו ולא ברכוש נְכַרִים מְשַׁלְנו כי אם נחלת אבותינו אשר בידי אויבינו בעת מן העתים בלא משפט נכבשה".

לאור זאת, עולה ומזדקרת השאלה - האם מדינת ישראל של היום היתה זוכה להקרא עלידי חכמינו 'מדינה עצמאית'!?

המתבונן יראה, כי שלוש פעמים בלבד נהגו ראשי המדינה כשמעון החשמונאי בשעתו, ועמדו בגבורה כנגד דעת העולם - בהכרזת המדינה, בהנחת מכת המנע במלחמת ששת הימים ובהפצצת הכור העיראקי. כמובן, לא בצדקתם וביושר לבכם של ראשי המדינה זכו לכך, כי אם מאת ה' היתה זאת, ובעל כרחם נתן בליכם

את הדעה הנכונה, וכפי שכל עצמו של קיבוץ הגלויות ושיבת ישראל לארצו לא בצדקותינו זכינו לו אלא בשל שם ה' שחולל בגויים, וכפי שהתנבא יחזקאל (זו כס) - "לא למענכם אני עשה בית ישראל כי אם לשם קדשי אשר חללתם בגוים אשר באתם שם".

אולם מלבד אותם מקרים, בהם היטה ה' לב מלך ושרים להציל את עמו מכליין - מלבד אותם מקרים מתנהלת מדינת ישראל והנהגתה הרופסת כעבד נרצע לאומות העולם, כאשר על סגירת מרפסת בגילה דואגים שיהיה זה 'העיתוי הנכון' כדי לא להרגיז מאן דהו בבית הלבן. אולם יום יבוא, והוא קרוב, ובשלטון במדינת ישראל ישבו אנשים שיראים את ה' באמת, אנשים שיאמרו קבל עם ועולם כמו החשמונאים בשעתם, כי הארץ שלנו היא, ואין לזרים כל זכות בה. או אז נזכה לעצמאות מלאה ואמתית, או אז נוכל לומר שהשתחררנו סופית משעבוד מלכויות.

זכות בה. או אז נזכה לעצמאות מלאה ואמתית, או אז נוכל לומר שהשתחררנו סופית משעבוד מלכויות.

חדש מבית 'קדושת ציון'
קו טלפוני, בו מושמע דבר האגודה על ענייני השעה

בשלב הראשוני הקו פועל במתכונת שבועית, ואנו שואפים להרחיב אותו ככל שיתאפשר בעזרתכם.

מספר הקו 079-5401616

לתומכי וידידי האגודה! ניתן להיות מנוי על עלוני 'קדושת ציון' ותוך כך ליטול חלק באחזקת העלון. מתרומה בסך 10 ש' לחודש ומעלה, ניתן יהיה לקבל את העלון עד לבית. באותה הזדמנות ניתן להזמין גם כמות של עלונים לצורך חלוקה.

פרטים ניתן להתקשר למספר 052-7137627, או במייל - yyy7@neto.bezeqint.net

מנוי!

בא להזכיר את השם, זוקף! הרב מנשה בן-יוסף

הענינים הנעשים תחת השמש. ולכאורה נשאלת השאלה - אם ה' הוא עושה ופועל כל, מה טעם יש בהשתדלות האדם, הלא גם אם לא יעשה מאומה יעשה ה' את כל המעשה.

היה אפשר לומר, שאכן אין פעולת האדם אמיתית, ולא בה תלויה ההצלחה, והמשתדל אינו אלא טועה, אולם אין צורך להאריך כמה מוכח מן התורה ומדברי חז"ל באריכות, שחייב האדם להשתדל בהצלחתו, ובהצלחת עצמו מכל צרה וסכנה.

היה עוד מקום לומר, שאמנם חייב אדם להשתדל בהצלחתו, אך אין זה משום שהצלחתו תלויה בזה, שבאמת לא יותיר ולא יחסיר אם ישתדל או לא, רק מחויב הוא בזה כיון שאין סומכין על הנס, ולמרות שהיה ראוי לסמוך על הנס, שהרי יבוא, כך הוא הדין שאין סומכין עליו.

ומלבד מה שאין הסברה אומרת כן ואין השכל מסכים לזאת, גם חז"ל בפירושו שללו דעה זו, ואמרו ז"ל (מדרש תכלס ממנוח כג) - "ה' רועי לא אחסר - זהו שאמר הכתוב 'כי ה' אלהיך ברכך בכל מעשה ידך' (דברים 3 ז), ר' יעקב אומר יכול אפילו יושב ובטל, תלמוד לומר 'בכל מעשה ידך' - אם עשה אדם הרי הוא מתברך, ואם לאו אינו מתברך".

ובמסכת נדה ע: אמרו - "מה יעשה אדם ויתעשר? ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה" [אמנם הגר"א שם מחק תיבות 'ירבה בסחורה', אך נראה דמשום ביטול תורה הוא שמחק זאת, שלא יתנו חז"ל עצה שיש בה ביטול תורה]. מבואר מכל זה, שההצלחה תלויה בהשתדלותו של האדם, ועליו להשתדל ולהכין כלים לשפע האהי לחול, וכפי מה שישתדל כך יצליח ה' בידו.

אמרו בגמ' (פרכות יב.) - "אמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב: המתפלל, כשהוא כורע - כורע בברוך וכשהוא זוקף - זוקף בשם. אמר שמואל: מאי טעמא דרב - דכתיב: ה' זוקף כפופים. מתיבי: מפני שמי נחת הוא! - מי כתיב בשמי? מפני שמי כתיב. אמר ליה שמואל לחייה בר רב: בר אוריאן, תא ואימא לך מלתא מעלייתא דאמר אבוך! הכי אמר אבוך: כשהוא כורע - כורע בברוך, כשהוא זוקף - זוקף בשם".

מבואר, שחיבה יתרה נודעת לו לדין זה, והוא הדין אשר אותו ראה שמואל לנכון לומר לחייה בר רב בתור 'מילתא מעלייא דהוה אמר אבוך'.

יותר מזה אמרו בירושלמי (ירושלמי פרכות יב פ"ק ד) - "חנן בר אבא אמר לחבריא, נימר לכוּן מילתא טבתא, דחמית לרב עביד, ואמרייתה קומי דשמואל וקם ונשקי על פומי - ברוך אתה שוחה בא להזכיר את השם זוקף".

עד כדי כך גדלה מעלתו וחיבתו של דין זה, שבשמוע אותו שמואל מפי חנן בר אבא, קם ונשקו על פיו.

ויש להבין מה ענינו של דין זה, ובעבור מה זכה לחיבתו הגדולה.

גם יש להתבונן, הלא כפי שהקשו בגמ', "מפני שמי נחת הוא" כתיב, והיחס הראוי לה' הוא לכאורה יחס של כניעה וביטול, ואם כן לא מובן מה פשרה של זקיפה זו, ומה היא מלמדת אותנו על היחס הראוי לה' אלהינו.

והנה בענין הביטחון רבים וטובים נבוכו בו, מחד גיסא על האדם לבטוח בה' כי הוא עושה כל ופועל הכל, ומאידך האדם פועל ומשתדל בכל השייך להצלחתו בפרנסה וברפואה ובכל

בספר שמואל מתאר הנביא כיצד פלשתים נאספו להילחם בישראל, מצב ישראל לעומת הפלשתים היה כמעורר גיחוך מצד כמות הלוחמים ומצד כלי הנשק, ככתוב (שמואל א פ'קקס יז-י) - "וּפְלִשְׁתִּים נֹאסְפוּ לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רֶכֶב וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעַם כְּחֹל אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם לְרֹב וַיִּעַלּוּ וַיַּחֲנוּ בְּמַכְמֵשׁ קְדֻמַּת בֵּית אָוֶן. וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל רָאוּ כִּי צָר לוֹ כִּי נִגַּשׁ הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם בְּמַעְרוֹת וּבְחַתְוִיּוֹת וּבְסַלְעִים וּבְצִרְחִים וּבְבִרְוֹת". ובהמשך שם - "וַיִּפְקֵד שְׂאוּל אֶת הָעָם הַנִּמְצָאִים עִמּוֹ בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אִישׁ. וּשְׁם - "וְהָיָה בְּיוֹם מִלְחַמַּת וְלֹא נִמְצָא חֶרֶב וַחֲנִית בְּיַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֶת שְׂאוּל וְאֵת יוֹנָתָן וַתִּמְצָא לְשְׂאוּל וְלְיוֹנָתָן בָּנוּ".

היינו סבורים, כי ביטחון במצב כזה מתבטא בקריאה לה' כי יהום את מחנה פלשתים בעמוד אש וענן, וחוסר הביטחון הוא נסיון לפתור את המשבר בכוחות עצמנו, אולם הנביא מלמדנו כי ההפך הוא הנכון. וכך אומר הנביא - "וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוֹנָתָן אַל תַּעֲרַר נֶשֶׁא כְלָיו, לָכֵה וַנַּעֲבֹרָה אֵל מִצֵּב הָעֲרָלִים הָאֵלֶּה, אֵלֵי יַעֲשֶׂה ה' לָנוּ, כִּי אֵין לַה' מַעֲצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוּ בְּמַעַט. וַיֹּאמֶר לוֹ נֶשֶׁא כְלָיו עֲשֵׂה כָּל אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ וְנָטָה לְךָ הַנְּנִי עִמָּךְ בְּלִבְּךָ".

ואכן נענה ה' לביטחון יהונתן בו, וכאשר עלה יהונתן ניגף כל מחנה פלשתים לפניו ככתוב - "וַיִּעַל יוֹנָתָן עַל יָדָיו וְעַל רִגְלָיו וַנֶּשֶׂא כְלָיו אַחֲרָיו וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי יוֹנָתָן וַנֶּשֶׂא כְלָיו מִמּוֹת אַחֲרָיו. וַתְּהִי הַמִּקֵּה הָרֵאשִׁינָה אֲשֶׁר הִכָּה יוֹנָתָן וַנֶּשֶׂא כְלָיו כְּעֶשְׂרִים אִישׁ כְּבַחֲצֵי מַעֲנָה צָמֵד שָׂרָה. וַתְּהִי חֲרָדָה בְּמַחֲנֶה בְּשָׂרָה וּבְכָל הָעָם הַמִּצֵּב וְהַמְּשַׁחֲתִית חֲרָדִי גַם הַמָּה וַתִּרְגְּזוּ הָאֲרָץ וַתְּהִי לְחֲרָדַת אֱלֹהִים". וכן נאמר שם בניצחון הסופי - "וַיִּוָּשַׁע ה' בְּיוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל".

ברוח זו אנו קוראים עוד בספר שמואל (שמואל א פ'קקס יז) - "וַיִּצְא אִישׁ הַבָּנִים מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גְּלִית שָׁמוּ מִגַּת גָּבְהוּ שֵׁשׁ אַמּוֹת

כך גם מבואר בספר עזרא (טולד ח). וכך אומר עזרא הסופר שם: "וַאֲקִרָא שֵׁם צוּם עַל הַנְּהַר אֲהוּא לְהַתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ הַרְדָּה יִשְׂרָאֵל לָנוּ וּלְטַפְּנוּ וּלְכָל רִכּוּשֵׁנוּ. כִּי בִשְׁתֵּי לְשָׂאוּל מִן הַמִּקֵּה חִיל וּפְרָשִׁים לְעֹזְרָנוּ מֵאוֹיֵב בְּהַרְדָּה כִּי אִמְרָנוּ לְמַלְךְ לֵאמֹר יָד אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַבְקָשָׁיו לְטוֹבָה וְעָזָו וְאָפּוּ עַל כָּל עֲזָבוֹ. וַנִּצְוִמָּה וַנִּבְקָשֶׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל זֹאת וַיַּעֲתֵר לָנוּ".

מבוואר כאן, שעזרא מצדו היה מבקש מן המלך חיל ופרשים לשמרו בדרך, ואין בכך סתירה אמיתית לבטחונו של עזרא בה', שכן מוטל על האדם להשתדל בהצלחתו, ולא להביא את עצמו למצב סכנה, אולם המלך הפרסי סבור היה שדבר זה הוא סתירה לביטחון. בעיניו של המלך הפרסי הביטחון מתבטא בהעדר השתדלות של האדם ובהפקרת עצמו על הנהגת ה'. התורה אומרת לא כך, התורה דורשת מן האדם להשתדל בעצמו בהצלחתו.

אולם אם כך קשה לאידך גיסא, מהי משמעות הביטחון, הלא מוטל על האדם להשתדל ולפעול ככל הסדר הרגיל בדרכי בני האדם להשתדל, ובהשתדלות זו תלויה הצלחתו, ומהי אם כן משמעות הביטחון, האם אין משמעותה אלא אמונה בלב, כי כוחו הוא מאת ה', וה' יגמור בעדו?

אילו היינו אומרים, כי הביטחון מורה לו לאדם שלא לפעול, אזי היה לו לביטחון משמעות עצומה בחיי האדם ובפעולותיו, אך כאשר אנו אומרים כי אין הביטחון סתירה להשתדלות, וה' משפיע על האדם כפי שהכין הוא כלים לקבל את השפע - אם כן נשאלת השאלה מעתה, מהי משמעות הביטחון?

המתבונן במקרא יראה, שהביטחון אינו אומר לו לאדם אל תעשה, כי ה' יעזור, אדרבא הביטחון אומר לו לאדם עשה! מדוע? כי ה' יעזור.

שערי עקרון ויפלו חללי פלשתים בדרך שערים ועד גת ועד עקרון. וישבו בני ישראל מדלק אחרי פלשתים וישפו את מחניהם".

עומדים אנו בפתחו של חודש כסלו, בו אנו מציינים את גבורות בני חשמונאי, את מסירות נפשם ובטוחנם המוחלט בה' אהי אבותיהם, גם שם חוזר ונשנה עיקרון זה. בטחון אין פירושו ישיבה בחוסר מעש ובחידלון תוך אמירה כי ה' בודאי יושיע במוקדם או במאוחר. יכלו החשמונאים לשבת להם

בכפריהם, לקיים מצוות בסתר, ולדבר על אודות מלאך ה' שיבוא יום אחד, יכה את היונים, ויוריד את בית המקדש השלישי מן השמים, אך המה מתוך בטחונם בחרו לנהוג לא כך! מתוך בטחונם יצאו הם למלחמה לכאורה חסרת סכוי, נגד הגדולה שבאמפריות התקופה, וה' ראה את בטחונם בו, נתן את אויביהם לפניהם, והצליח בידם להשיב את העבודה על מכוונה ולהקים את מלכות התורה בארץ יהודה.

אמור מעתה, כי הביטחון אינו מורה לו לאדם 'הרפה ואל תעשה', אלא אדרבא, הביטחון מכריז - 'חזקו ידיים רפות וברכיים כושלות אמצו'. דווקא מתוך הביטחון בה' מתמלא היהודי עוז וגבורה בה' אהיו ופועל פעולות לכאורה בלתי-ריאליות, פעולות אשר בלא מידת הביטחון לא היו לו לא האומנה ולא העוז לעשותן.

ראוי בענין זה להתבונן על היסוד העמוק העומד מאחורי הדברים האמורים לעיל. האיליים בצירום המעוות של האומות הקדומות לא רצו אלא את ביטולו של האדם בפניהם, את כריעתו לפניהם. כך סבר המלך הפרסי, כי גם ה' אהי ישראל - מהות הביטחון בו היא הפקרת האדם את עצמו עליו מתוך ביטול עצמי, חוסר פעולה

וזרת. וכובע נהשת על ראשו ושריון קשקשים הוא לבושו... ויעמד ויקרא אל מערכת ישראל ויאמר להם למה תצאו לדרך מלחמה הלא אנכי הפלשתי ואתם עבדים לשאול ברו לכם איש ויורד אלי. אם יוכל להלחם אתי והבני והיינו לכם לעבדים ואם אני אוכל לו והפיתיו והייתם לנו לעבדים ועבדתם אתנו". הרגשתם של ישראל בעקבות הדברים מתוארת במקרא - "וישמע שאול וכל ישראל את דברי הפלשתי האלה ויחתו ויראו מאד".

גם שם היינו סבורים לומר, כי בטחון בה' פרושו השענות עליו כי הוא ימטיר על הפלשתי משמי מרום גשם שוטף ואבני אלגביש, אך הנביא מלמד אותנו לא כך. המשך המעשה ידוע, הנער רועה הצאן נעמד למול הענק הפלשתי ואומר - "אתה בא אלי בתרב ובחנית ובכידון ואנכי בא אליך בשם ה' צב-אות אהי מערכות ישראל אשר חרפת. היום הזה יסורף ה' בדי והפיתך והסרתי את ראשך מעליך ונתתי פניך מחנה פלשתים היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל הארץ כי יש אלהים לישראל. וידעו כל הקהל הזה כי לא בתרב ובחנית יהושיע ה' כי לה' המלחמה ונתן אתכם בידנו". ואכן כך היה, כמו שנאמר - "ויהי כי קם הפלשתי וילה ויקרב לקראת דוד וימהר דוד וירץ המערכה לקראת הפלשתי. וישלח דוד את ידו אל הפלי ויקח משם אבן וימלע ויה את הפלשתי אל מצחו ויתבטע האבן במצחו ויפל על פניו ארצה. ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן ויה את הפלשתי וימיתו ותרב אין ביד דוד. וירץ דוד ויעמד אל הפלשתי ויקח את חרבו וישלפה מתערה וימתתו ויכרת בה את ראשו ויראו הפלשתים כי מת גבורם וינסו. ויקמו אנשי ישראל ויהודה וירעו וירדפו את הפלשתים עד בואה גיא ועד

יכלו החשמונאים לשבת להם בכפריהם, לקיים מצוות בסתר, ולדבר על אודות מלאך ה' שיבוא יום אחד, יכה את היונים, ויוריד את בית המקדש השלישי מן השמים, אך המה מתוך בטחונם בחרו לנהוג לא כן! מתוך בטחונם יצאו הם למלחמה לכאורה חסרת סכוי, נגד הגדולה שבאמפריות התקופה, וה' ראה את בטחונם בו, נתן את אויביהם לפניהם, והצליח בידם להשיב את העבודה על מכוונה ולהקים את מלכות התורה בארץ יהודה

וחידלון. אולם לא הביין אותו גוי ולא השכיל, שם ה', אל אמיתת ענינו של ה', מבין הוא ומכיר כי כאשר גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי ומחשבות אהינו מכל אותם אלילים, ה' אהינו רוצה הוא בהעמדתו של האדם בזקיפות קומתו, לא חלילה בזקיפות קומה מנותקת מה' האומרת 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה' (דברים 10), אלא בזקיפות קומה הבאה בעקבות הקשר עם ה', מתוך סמיכת ישראל על 'מגן עזרך ואשר חרב גאותך' (שם 11), מתוך ידיעה כי ה' אהיך הוא הנותן לך כוח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבותיך כיום הזה' (שם 10).

כאשר גבהו שמים מארץ
כן גבהו דרכי ומחשבות
אהינו מכל אותם אלילים,
ה' אהינו רוצה הוא
בהעמדתו של האדם
בזקיפות קומתו, לא חלילה
בזקיפות קומה מנותקת מה'
האומרת 'כוחי ועוצם ידי
עשה לי את החיל הזה' (דברים
10), אלא בזקיפות קומה
הבאה בעקבות הקשר עם
ה', מתוך סמיכת ישראל
על 'מגן עזרך ואשר חרב
גאותך' (שם 11), מתוך
ידיעה כי ה' אהיך הוא
הנותן לך כוח לעשות חיל
למען הקים את בריתו אשר
נשבע לאבותיך כיום הזה'

זכינו אפוא לפתוח פתח לאותו מאמר, עליו נאמר – "תא ואימא לך מילתא מעלייתא דהוה אמר אבוך", "נימר לכוון מילתא סבתא, דחמית לרב עביד, ואמרייתה קומי דשמואל וקם ונשקי על פומי".

אשוב ואזכיר, כי בכל האמור ובפרט בדברים הנוגעים בעיקרי היהדות אין בדברים האמורים קביעת מסמרות לימור כך האמת ולא כך, ובוודאי הדברים רחבים ועמוקים יותר ויותר מן המתבאר, אלא שאני תקוה שגם בדברים האמורים יש פתיחת פתח של אמת

לסוגיות אלו.

את החיל הזה. אך כאשר מגיע האדם אל הזכרת

הוא אשר אמרו חז"ל – "ברוך אתה – כורע, בא להזכיר את השם – זוקף". בהתקרב האדם אל ה' הרי הוא מכיר כמה חסר כח הוא וכמה אין בו מעצמו כלום, וכל מציאותו היא מעם ה'. כאן שובר האדם את אותה זקיפות קומה האומרת 'כוחי ועוצם ידי עשה לי

Donating and taking part in the mission of Kedushas Zion!

US charitable -tax deductible
(checks):
Make out checks to
Central Fund of Israel
c/o Marcus Brothers Textiles

980 6th Ave
New York NY 10018
Attn: Arthur Marcus
Include note that it is for
Kedushas Tzion

Or for Israeli residents:
Jay Marcus
13 Hagoel st
Efrat , 90435

**חדש מבית 'קדושת ציון'
קו טלפוני, בו יושמע דבר האגודה על
ענייני השעה**

בשלב הראשוני הקו פועל במתכונת שבועית, ואנו שואפים
להרחיב אותו ככל שיתאפשר בעזרתכם.

מספר הקו 079-5401616

